

Türk genci! Atatürk Cümhuriyeti

sana emanet etti. Bunu unutma!

Cümhuriyet bayramı Başvekilin güzel nutkile başladı

Muvaffakiyetli eserlerimiz ve inkılâplarımız her sene biraz daha büyüyecek ve değişmez yollarında devam edecek

Dünya milletlerinin gözü önünde vakarla, sükûnla geçirdiğimiz imtihanla, yer yüzünün medeni, dinamik milletlerinden biri olduğumuzu bir kere daha isbat ettik

Yürüyen, yükselen Türkiye

Türkün bu büyük bayram gününde milletin bütün duygu ve düşünceleri, herşeyden önce Atatürkün aziz hatırasına teveccüh etmiş bulunuyor. Her yıl geçtikçe, Onun muazzam eseri her yılın bu sonbaharında, geçmiş senelere nisbetle daha fazla yükselip kuvvetlendikçe minnet ve şükran hislerimiz mütemadiyen artacak, kaybının acısıyla sızlayan yüreklerimizde Onun daimi varlığı, milletin ebedi ümid kaynağı olarak kalacaktır.

Türkiye Cümhuriyeti dünya harbinin yıkıntıları ortasında doğdu sayılır. Çünkü umumi harple millî mücadelede, Osmanlı İmparatorluğunun çökmesiyle millî türk devletinin kuruluşu arasında zaman fasilası yoktur. Türkiye Cümhuriyeti on altıncı yıldönümünü yeni bir Avrupa harbinin fecaatleri ortasında kutluyor! Akılana ve uslanma bakımından insanlık tarihinin her halde pek hayra bir âlâmet değil.

Bu müşahede bile, bize, Cümhuriyet idaresinin göğüslerimizi iftiharla ve itimadla kabartmaya yeter düşünceler telkin edecek mahiyettedir.

Uzun ve yorucu harplerin enkaz yığınıyla dolu harabeler üzerinde, Cümhuriyet, on altı sene içinde, herkesin hayranlıkla gördüğü mamûreler kurdı. Asırlarca ıssız ve bakımsız kalmış Anadolu, şimdi yer yer medeniyetin her türlü ışığına kavuşmuş bulunuyor. Asırlarca kağıdı gürtürsün başka ses duymamış kulaklar makine gürültüsüne, şimendifer düdüğüne alıştı. Sonsuz çöllerin boş ufuklarıyla bunalan gözler vatanın binbir yerine serpilmiş fabrikaların heybetli tecessümünü seyrediyor. Umran sahasında yapılanlar herkesin aklındadır. Bunları saymak ve anlatmak bile artık lüzumsuz bir zahmet addediliyor. Daha dün demiryolu Erzuruma vardı, Sivasta büyük bir fabrikanın daha açılma resmi yapıldı.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Ankara 28 (A.A.) — Başvekil ve Cümhuriyet Halk Partisi umumi reis vekili Dr. Refik Saydam, Cümhuriyetin on altıncı yıldönümü bayramını, bugün radyoda söylediği aşağıdaki nutukla açmıştır:

Aziz yurddaşlarım,

Bugün, Cümhuriyetimizin 16 ncı yıldönümü bayramı başlıyor. Hepinizi hürmetle selâmlar, tebrik ederim.

Cümhuriyetimizin banisi ebedi Şefimiz Atatürk'ün aziz hatırası önünde hürmetle eğilerek söze başlıyorum.

Cümhuriyet rejiminin geçen 15 sene zarfında, Türk milletinin dahili, harici ve içtimai hayatında vücuda getirdiği muvaffakiyetli eserleri ve inkılâpları burada tekrar edecek değilim. O eserler her sene biraz daha büyüyecek, o inkılâplar seyirlerini almış ve değişmez yollarında devam edecektir. Onu, hepimiz biliyorsunuz.

Her geçen Cümhuriyet yılının milletimizin hayatında, onun, bilinmeyen tarihlerdenberi devam edip gelen asil varlığını tebarüz ettirdiği öyle hadiselerle karşılaşacağız ki burada bir kaç

Başvekil B. Refik Saydam

sözle yalnız onu hatırlatmakla iktifa edeceğim.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Almanlar, hangi yerden taarruz edecekler?

Bazı mütehassıslar, taarruzun Hollanda yolile yapılmasını daha muhtemel görüyorlar

Londra 28 — Almanların Fransız, Hollanda, Belçika ve İsviçre hududları boyunca yapmakta bulundukları büyük tahşidat yakında yapılacak büyük taarruza bir âlâmet gibi telâkki edilmektedir. Askerî mütehassıslar, Alman büyük taarruzunun hangi taraftan yapılacağını tedkik ile meşgul oluyorlar.

Belçika menabından gelen haberlere göre Almanların Garp cephesindeki tahşidatı 1,500,000 kişiden fazladır. Garp cephesinde Alman tahşidatı 75-80, Hollanda hududunda 18 ve Belçika hududunda 12 fırka tahmin edilmektedir. Almanlar bu kuvvetten 31 fırkasını Pirmasen mintakasına yığmışlardır. Fakat Garp cephesine askerî sevkıyat devam etmekte, mütema-

diyen motörlü katarlar bilhassa tanklar yığılmaktadır. Alman askeri haya meydanlarında da hümmalı bir faaliyet hüküm sürmektedir.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dikkatler: Umumi yerlerdeki resimler

Halkın kahve, gazino gibi umumi yerlere astığı resimleri millî bir maksad etrafında toplamak üzere sanatkarlarımız arasında evvelki sene bir halk resimleri müsabakası açılmıştı. Halbuki ortada hâlâ pek iptidai ve zevksiz resimlerin dolışığı görülmüyor. Eğer müsabaka neticesiz kaldı ise millî maksada yazık, müsabakaya kimse eser vermedi ise millî sanata yazık, müsabakada kimse muvaffak olamadı ise millî sanatkara yazık.

Istanbul, en büyük bayramını kutluyor

Yüz binlerce halk caddelere döküldü koca şehir, al renklere büründü

Dün geceli tenvirattan: Üniversite kapısı

Cümhuriyetin 16 ncı yıldönümü, yurdumuzun her köşesinde olduğu gibi, şehrimizde de bu sabah halkın pek erken saatlerde başlayan coşkun tezahüratı ile kutlanmaktadır. Büyük caddelerden en kenar sokaklara, resmî daire ve müesseselerle evlere kadar baştan başa defne dalları ve Türk bayraklarıyla donanan, yer yer taklarla süslenen İstanbul en büyük bayram gününü yaşıyor. Bütün nakil vasıtaları bayraklarla bezenmiş, caddeler boydan boya Atatürk ve İnönü'nün vecizelerini taşıyan bandlarla çevrilmiştir.

Yolları dolduran halk kütleleri, büyük meydanlara, merasim yerleri-

ne doğru akın etmektedir. Meydanlarda kurulan halk kürsülerinde hatipler nutuklar söylemekte, kürsü ve ve hoparlörler önünde biriken vatandaşlar Cümhuriyetin bu mesud gününü en samimi tezahüratla kutlamaktadırlar. Bütün Halkevleri faaliyettir. Resmî dairelerin tenviratı daha dün gecedan başlamıştı. İstanbul ışıklar içinde yüzüyordu. Bu gece tenviratın bir misli fazla olacağı tahmin edilmektedir.

Dün öğleden sonra başlayan bayram, pazartesi akşamına kadar devam edecek, resmî daire ve mektepler salı günü açılacaktır.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Silâh ambargosunun refi müttefikler için muvaffakiyettir

Proje, salı günü mebusan meclisinden de geçerek katiyet kesbedecek

Müttefikler tarafından sipariş edilmiş olup ambargodan dolayı teslim edilemeyen külliyetli miktarda tayyare ihraç edilecek, İngiltere ve Fransa 5750 harp tayyaresi sipariş edecek

Vaşington 28 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Ayan meclisi tarafından bire karşı ikiyi mütecaviz nisbette bir ekseriyetle kabul edilen bitaraflik kanunu projesi önümüzdeki salı günü hükümetin küçük olmakla beraber az çok bir ekseriyet temin edeceğinden emin bulunduğunu söylediği mebusan meclisine gelecektir. Proje kanun şekli aldığı takdirde müttefikler tarafından sipariş edilmiş olup ambargodan dolayı teslim edilemeyen külliyetli miktarda tayyare ihraç edilebilecek-

tir. Diğer taraftan Newyorktan verilen yeni ve selâhiyetkar bir habere göre, İngiliz ve Fransız hükümetleri derhal 5750 harp tayyaresi sipariş edeceklerdir ki, bu tayyarelerin bedeli takriben dört yüz elli milyon dolar tutmaktadır.

Âyan meclisi kendisine arz edilen iptidai projeyi cüz'î surette tadil etmiştir. Tadilatın en mühimleri muhriplere doksan günlük ticarî kredi verilmesini mümkün kılacak olan maddenin kaldırılması ve Amerika

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Romanyanın Nazi olan ve olmiyan şefleri arasında ihtilâf

Bir çok şefler istifa etti. Bazı Almanlar da Nazilerden ayrılmaya mütemayıl

Bükreş 28 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Romanyanın nazi olan ve olmiyan şefleri arasındaki ihtilâflar artmaktadır. Bir toplantıda, gürültülü ve hadden aşırı sahneler bile olmuştur. Bir çok şefler istifa etmişlerdir. Meselâ, Romanya millî çete partisi yüksek konseyinde Alman ekaliyeti mümessili olan Von Heitrich vazifesinden çekilmiştir.

Bidayette, Hitlerin şahsî mümessili olup Alman sefaretî ticaret ataşesi bulunan nazi Konradi tarafından idare edilen müfritlerle Heitrich'in emri altındaki mutediller arasında münâferet başlamıştır. Heitrich, hali hazırdaki vaziyette ne Romanyadaki Alman ekaliyetinin vaziyetini, ne de Almanya ile Romanya arasındaki münâsebetleri değiştirmek tarafı idi.

Berlinden Konradi'ye gönderilip,

Romanya Almanlarını Almanyaya hicret ettirmek imkânlarının nelerden ibaret olduğunu soran bir mektup, bu ateşi körüklemiştir. Naziler, resmen emir aldıkları takdirde, muhaceret komiteleri teşkil edeceklerini Berlin bildirmişlerdir. Bu proje, Suablarla Saksonları son derece hoşnutsuzluğa sevk etmiştir. Ancak, Sovyetlerin işgal ettikleri Polonya mıntakasına civar mıntakadaki Ukovina eyaleti, Almanyaya nakledilmeği kabul etmektedir. Bunun haricinde, Banat'da Transilvanya'da Besarabya cenubunda bulunan Almanlar, nazilerden ayrılmaya ve mahallî menfaatlerinin müdafaası için mustakıl gruplar teşkiline mütemayıldır. Konradi şimdiye kadar sadece yaklaşıma matuf mesal sarfetmiş olmasına rağmen, Heitrich ile olduğu gibi Subaların reisi Rein Holz ile de şimdilik bozuşmuş bulunmaktadır.

Hatay İntihabâtı

Vilâyetten bu devrede beş mebus seçilecek

Ankara 28 (A.A.) — İkinci mütehip seçimi Hatayın her tarafında bu akşam sona ermiştir. Rey hakkı olan halkın yüzde seksen ve bazı mıntakalarda yüzde doksan bu intihabata iştirak etmiş ve Cümhuriyet Halk Partisi namzetleri ittifaqla seçilmiştir. Seçim bilhassa köylerde hakiki bir bayram yaratmıştır. Köylere varıncaya kadar her taraf bayraklarla donatılmış, kadın erkek köylüler saatlerce uzakta bulunan intihap merkezlerine akın etmişlerdir. Şehirlerde halkın seçime alâkası pek ziyade olmuş kadımlar, erkeklerle rekabet edercesine sandık başlarına gelerek partinin namzetlerine rey vermişlerdir.

Antakya 28 (A.A.) — Antakya, İskenderun, Kırkhan, Reyhaniye ve Yayladağ kazaları intihabı mebusan heyeti teftişiyelerinden gelen mabzâ-talar vilâyet idare heyeti ve teftişiyesi tarafından tedkik edilmiş ve altıncı devre mebus seçimine iştirak eden Dörtöl ve Hassa kazaları hariç olarak Hatay vilâyeti nüfusunun 210.361 olduğu neticesine varılmıştır. İdare ve teftiş heyetleri bu netice karşısında bu devre için Hatay vilâyetinden beş mebus seçileceğini ilân etmişlerdir.

Devlet resim ve heykel sergisinde mükâfat kazanan eserler

Ankara 28 (A.A.) — Maarif Vekilliği tarafından her sene Cümhuriyet bayramında açılması takarrur eden Devlet resim ve heykel sergisinin birincisine aid hazırlıklar ikmal edilmiş ve bu ayın 31 inci salı günü saat on beşte Sergi evinde açılacak olan Devlet resim ve heykel sergisinin mükâfatları, bugün saat onda Sergi evinde toplanan jüri tarafından gizli rey ile tesbit edilmiştir.

Bu mükâfatlardan 500 liralık birinci mükâfatı ressam Zeki Kocameminin «Atatürkün cenaze töreni» adlı tablosu, 300 liralık ikinci mükâfatı ressam Turgut Zaim'in «Erciyeş» adlı tablosu ve 200 liralık üçüncü mükâfatı ise müsavi reylerle ressam Arif Kaptan'ın «Küçük peyzaj» ı ile ressam Bedri Rahmi Eyüpoğlunun 5 numaralı Figürü kazanmıştır. Üçüncü mükâfat, müsavi rey alan ressam-lar arasında taksim edilmiştir.

Ziraat Vekilimiz Moskovadan dönüyor

Moskova 28 (A.A.) — Türkiye Ziraat Vekili B. Muhlis Erkmen ile refakatindeki zevat dün Moskovadan ayrılmışlardır.

Dikilide yeni bir zelzele oldu
İzmir 28 (A.A.) — Dikilide evvelki gün yeniden altı saniye süren orta şiddette bir hareketiarz olmuştur. Hasar yoktur.

Muğla tütünleri iyi fiatle satılacak

Muğla 28 (A.A.) — Vilâyetimizden tütün alan Amerikan tütün kumpanyaları eksperleri şehrimize gelmişlerdir. Eksperler tütünleri tedkik etmeye başlamışlardır. Fevkalâde nefis olan Muğla tütünlerinin bu sene de iyi bir fiatle satılacağı şüphesizdir.

Yüksek Sovyet meclisinin içtimai

Romaya göre Sovyetlerin mühim bir kararı içtimai müteakip ilân edilecek

Londra 28 (A.A.) — Yüksek Sovyet meclisinin gelecek toplantısı esnasında Molotofun beynelmilî vaziyet hakkında izahatta bulunacağı öğrenilmektedir.

Roma radyosunun bildirdiğine göre yüksek Sovyet meclisinin içtimai müteakib hükûmetin ittihaz ettiği mühim karar ilân edilecektir.

Almanlar tarafından zaptedilen Amerikan vapuru meselesi

Amerika Hariciye Nezareti, Moskova sefirinden aldığı raporu neşretti

Moskova 28 (A.A.) — Amerika sefirî dün akşam Hariciye komiserliğine giderek orada bir saatten fazla kalmıştır.

Sefirin «City of Flint» hakkında edindiği malûmata dair bir haber alınmamıştır.

İyi haber alan mahfillere gelen malûmata göre vapur Murmansk'dan hareket etmiştir. Amerikalı mürettebat vapurda bulunmaktadır.

City of Flint'teki Alman mürettebatın, tabii vapur bir İngiliz harp gemisi tarafından taptedilmediği takdirde, bu vapuru bir Alman limanına götürecekleri zannedilmektedir.

Vaşington 28 (A.A.) — Hariciye Nezareti Moskovadaki Amerikan sefirî tarafından «City of Flint» vapuru hakkında gönderilen raporu neşretmiştir. Raporda, Sovyet hükûmetinin vapuru serbes bırakmak ve iade etmek istemediği kaydolunmaktadır.

Potemkin, sefire, vapurun Murmansk geldiği şartlar içinde derhal hareket etmesi için emir verildiğini bildirmiştir.

Potemkin, vakuku düvel kaidele-rine tevfiikan verdiği kararda ısrar etmiştir.

Diğer cihetten Potemkin, vapurun limandan hareket edip etmediğini tasrih etmemiştir.

Vaşington 28 (A.A.) — Roosevelt, «City of Flint» vapurunun Alman mürettebatının kontrolü altında bulunup bulunmadığına ve vapurun Amerikan bandırası altında sefer edip etmediğine dair henüz malûmat almadığını beyan etmiştir.

Londra 28 (A.A.) — Alman radyosu, La Haye mukavelenamesi mucibince dün Murmansk'dan hareket eden «City of Flint» vapurunun Alman mürettebat tarafından sevk edildiğini bildirmektedir.

Amerikanın deniz teslihâtı

Donanma günü münasebetile B. Rooseveltin bir mektubu

Newyork 28 (A.A.) — Donanma günü münasebetile Reiscümhur Roosevelt, Bahriye Nazırına gönderdiği bir mektupta diyor ki:

Deniz teslihâtı devam etmelidir. Amerika bütün bir silahlı âlem ile çevrilmiş bulunuyor. Millî müdafaasını kuvvetlendirmelidir. Birleşik Amerika devletleri dünya ile sulh içinde yaşıyor ve doğru ve şerefli bütün vasıtalarla sulhu muhafaza etmek azmindedir.

1922 den beri ilk defadır ki halka donanma gününde harp gemileri ve tezgâhlar, ziyaret ettirilmemiştir.

Suudi limanları müttefik gemilere açık

Kahire 28 (A.A.) — Hartumdan bildirildiğine göre, müttefiklere aid vapurların Suudi Arabistan limanlarına girmelerinin tahdid edildiğine dair Alman radyosunun iddiaları doğru değildir. Bu şayialar Suudi Arabistanla müttefiklerin arasını açmağa matuftur.

Rumen ve Yugoslav Başvekillerinin mülâkatı

İki Başvekil hududda mülâkat ettiler

Londra 28 — Bükreşten gelen haberlere göre Yugoslavya ve Romanya Başvekilleri hududda mülâkat etmişlerdir. Romanya Hariciye Nazırı B. Gafenco, Bükreşe davet edilmiş olan Romanyanın Ankara, Sofya, Belgrad ve Atina sefirleriyle görüşmüştür.

Garbi Ukrayna arazisi köylülere taksim edildi

Paris 28 (A.A.) — Moskovadan gelen bir telgrafta bildirildiğine göre garbi Ukraynanın büyük arazi parçaları taksim edilmiştir.

1.790.000 dönüm arazi 170.000 köylü ailesi arasında taksim edilmiştir. Köylülere birçok hayvan dağıtılmıştır.

Moskova 28 (A.A.) — Lwowda toplanan garbi Ukrayna millî meclisi Sovyet rejimini kabul etmiştir.

Moskova 28 (A.A.) — Garbi Ukrayna millî meclisi dün garbi Ukraynanın Ukrayna Sovyet sosyalist cümhuriyetine iltihakını ittifaqla kabul etmiştir.

Finlândiya ile müzakere

Sovyet talepleri Finlandiyanın hâkimiyet ve tamamiyetini tehlikeye düşürmüyor

Helsinki 28 (A.A.) — Bavekil ile Maliye Nazırı, dün Moskovadan dönen Finlândiya murahhası heyetle birlikte Sovyet tekliflerini tedkik etmişlerdir.

Öğrenildiğine göre bugün siyasî liderlerin iştirakile bir içtima aketilecektir.

İyi haber alan mahfellerde hakim olan kanaate göre her ne kadar Sovyet talepleri bir dereceye kadar arazi meseleleriyle alâkadar ise de bu talepler Finlândiyanın hâkimiyetini ve temamiyetini tehlikeye düşürecek mahiyette değildir.

Helsinki 28 (A.A.) — Finlândiyanın mukabil tekliflerinin, hükûmetin son sözü olacağı söylenmektedir.

Sovyetlerin, Finlândiya bitarafı ile telif edilebilir mahiyette diğer bir askeri pakt imzası teklifinde bulundukları şayiaları dolaşmaktadır.

Amerikanın umumî borcu ne kadar

Vaşington 28 (A.A.) — Birleşik Amerika devletlerinin düyünü umumiyesi 41 milyar dolarabaliğ olmuştur. Geçen senenin 38 milyar 424 milyon dolarına mukabil artış farkı çok mühimdir ve şimdiye kadar Amerika düyünü umumiyesi hiç bir zaman bu kadar yükselmemiştir.

Sovyet sefirinin İngiliz ticaret nazırı ile mülâkatı

Londra 28 (A.A.) — İngiliz Ticaret Nazırı Stanley ile Sovyet büyük elçisi Maiski arasında yapılan konuşmaları mevzuubahseden Daily Mail diyor ki:

«Bu konuşmaların siyasî bir mahiyeti yoktur. Maamafih iki memleket arasındaki münasebatın tavazuhuna hizmet edecektir.»

İngiliz - İtalyan ticarî münasebetleri

Londra 28 (A.A.) — İngiliz - İtalyan ticarî münasebatının teferrüata müteallim vazuhlarını tanzim maksadile tesis edilen komitenin, aynen Fransa ile İtalya tarafından ahiren teşkil edilip çok mükemmel neticeler veren komite mahiyetinde olacağı söylenmektedir.

Ziraat Bankasının yardımı iyi netice veriyor

Çorum 28 (A.A.) — Bu sene Ziraat bankası tarafından köylülere yapılan yardımlar sayesinde önümüzdeki mevsimde daha verimli ve daha çok istihsalde bulunması temin olmuştur.

Ziraat mütehassıslarının Trakya'da tedkikleri

Yeşilköyde yetiştirilen tohumlardan Trakya'da çok istifade edilecektir

Edirne 28 (A.A.) — Üç gündüberi Trakya tedkiklerinde bulunan Yeşilköy tohum ıslah istasyonu ziraat mütehassısları dün Edirne civarında gezmişler, umumî müfettişle görüşmüşler ve bugün Kırklareli, Vize, Lüleburgaz Devlet çiftliği, Sarmısaklı çiftliği mıntakalarına hareket etmişlerdir.

Bu kıymetli heyet Trakya tohumlarının ıslahı, fidanlıklar ve istandard haline getirilecek ziraat işleri hakkında yer yer haber almışlar, malûmat toplamışlar, köylülerle alâkalanmışlardır. Hayvan yemlerinin ıslahı, yeşil gübre istihsalı, pamuk ve keten liflerinin elde edilmesi, yoncalıklı çoğaltması, bağcılık, arıcılık, tavukçuluk iş-

lerinin ilerlemesi, buğday, arpa, yulaf cinslerinin ıslah ve istandardı, programlarının başlıcalarıdır.

Tohumların bir çoğunun Yeşilköyde iyi bir tarzda yetiştirildiği için Trakya bunlardan çok istifade edecektir. Köylülerin hiç olmazsa nahiyeler adına traktör ve harman makinelerinden birer tane edinmeleri, Trakya topraklarının daha iyi işlenmesine ve mahsullerinin daha çabuk toplanmasına hizmet edecektir.

Bir yandan da çoğaltmakta olan artezayenleri tedkik etmekte olan heyetle birlikte ziraat müşaviri B. Şevket Arı da gezmektedir.

Müttefiklerin borçları

Bir Amerika mebusu borçlara mukabil müstemlekelerin Amerikaya satılmasını istemiş

Vaşington 28 (A.A.) — Kaliforniyanın demokrat mebusu Havenner, mebusan meclisine bir takrir vererek müttefiklerin geçen büyük harpteki borçlarına karşılık olmak üzere Okyanostaki İngiliz ve Fransız müstemlekelerinin Amerikaya satılması hususunda hükûmetin mezkûr devletlerle müzakereye girişmesini teklif etmiştir.

Bu toprakların Amerikaya verilmesi hakkında Lindberg'in söylediği nutkun akabinde âyandan Lundeen ve Reynolds'un taleplerinden sonra ilk defadır ki böyle bir teklif resmen yapılmış oluyor.

İngilterede bulunan İspanyol çocukları

Londra 28 (A.A.) — Alman bir habere göre İngiltere Hariciye Nezareti ile İspanya hükûmeti arasında hasıl olan bir anlaşma neticesinde İspanya sivil harbi esnasında İngiltereye getirilen üç bin İspanyol çocuğu gelecek haftalar zarfında memleketlerine iade edileceklerdir.

Finlândiya madenleri

Bu servetler Alman matbuatını şiddetle alâkadar etmeğe başladı

Amsterdam 28 (A.A.) — Finlândiyanın maden servetleri Alman matbuatını şiddetle alâkadar etmektedir. Bu matbuat, Finlândiyanın 20 milyon ton tahmin edilen yüzde dört cevheri havi Avrupanın en zengin bakır madenine sahip olduğunu belirtmektedir.

Gazeteler, Finlândiyada harb sanayii için çok mühim bir maden olan nikelin de mevcudiyetinde ısrar ediyorlar.

Japonya, Amerika ile münasebatını düzeltmek istiyor

Tokyo 28 (A.A.) — Domei ajansı tebliğ ediyor:

Dünkü kabine toplantısında, Hariciye Nazırı amiral Nomura, Büyük Britanya ve Birleşik Amerika ile olan münasebatın düzeltilmesine dair mühim tekliflerde bulunmuştur. Gazetelere göre, hükûmet «açık kapı» ve «herkes için müsavi şans» prensiplerine müstenit ve yeni nizamın kurulmasını haleldar etmiyecek mahiyetteki Amerika taleplerini kabule âmadedir.

Bir kömür madeninde kaza

Londra 28 (A.A.) — İskoçyada bir kömür madeninde bulunan bir kaza neticesinde 34 kişi ölmüş, 20 kişi kadar da yaralanmıştır.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Muahedenin yanlış anlaşılan ikinci maddesi

Türkiye - İngiltere - Fransa arasında akdedilen muahedenin ikinci maddesi iki meslektaşımı tereddüde düşürmüştü. Peyami Safa şöyle diyor: «Almanya, denizaltılarla Akdenizde bir tecavüz hareketi yaparsa ve orada İngiltere veya Fransa ile bir harbe tutuşursa Türkiye harbe girecek midir? Muahedenin metnine göre buna cevap vermek zordur.»

Mebus muharrir Abidin Daver de şöyle yazıyor:

«Benim fikrimce Peyaminin sualine cevap vermek güç değildir; sanıyorum. Almanya bugün denizaltılarla veya tayyarelerle Akdenizde ve Akdeniz kıyılarında bir harekette bulunursa Türkiye'nin harbe girmesi mecburiyeti yoktur. Çünkü bu, başlanmış bir harbin Akdenize uzamış münferid vakaları ve hareketleridir. Muahedenin metninde mevzu bahis olan tecavüz belimesi «agresion» dur; yani bir harbe sebebiyet veren ilk tecavüzdür. Akdenizde bir çarpışma değil, İngiltere ve Fransaya karşı yeni bir harp çıkmalıdır ki Türkiye bu harbe girsin.»

Muahedenin ikinci maddesinin birinci kısmının yazılışından bu mânia çıkarılmamalıdır. Vaziyet şöyledir: Bir tecavüz vaki olmuş; müttefiklerimiz harbe başlamışlardır. Şayed bu, Akdeniz muntacasına sirayet ederse, yahut bunun icabı olarak İngiltere ve Fransa ismi geçen bu denizde yeni yeni çarpışma safhalarına girişmeğe mecbur kalırsa, Türkiye, elindeki bütün vesaitle yardım ve müzaheretle bulunacaktır. Meselâ «A» devleti - Akdenizin velev garbinde - İngiltere ve Fransaya saldırırsa; yahut İngiltere ve Fransa yine Akdenizde «B» devleti ile - bu başlamış olan taarruz önlemek üzere - yeni bir badireye girerse dahi biz için içinde varız.

İkinci maddenin birinci fıkrası şöyledir:

«Bir Avrupa devleti tarafından vaki olup Akdeniz muntacasında Fransa ve Birleşik Krallığın tutuşacakları bir harbe müncer olan bir tecavüz hareketi halinde Türkiye fillen Fransa ve Birleşik Krallıkla teşkilî mesail edecek ve yedi iktidarında olan bütün yardım ve bütün müzaheretle yapacaktır.»

Başmuharririmiz Necmeddin Sadak bu maddeyi bir başmakalesinde şöyle izah etmiştir:

«Akdenizde İngiltere ile Fransanın giriştiği bir harp olursa Türkiye onlara yardım edecektir. Bu ikinci maddenin yazılış tarzı Akdenizde vukubulacak harp sektiği şümüllü göstermektedir. Yani tarafların birbirlerine yardım etmeleri için harbin yalnız Akdenizde zuhur etmiş olması şart değildir. Avrupa'da başlayan her hangi bir harbin şu veya bu şekilde sirayet etmesi halinde dahi her iki tarafın yardım taahhüdü mevcuttur.»

İkinci maddeyi böyle anlamak icab eder. (Vâ - Nû)

Sıtma mücadelesi

Trakya'da mücadeleye ehemmiyetle devam ediliyor

Edirne (Akşam) — Trakya muntakası sıtma mücadele teşkilâtı bölgede sivrisinek ve sıtma ile ciddi bir şekilde mücadelesine devam etmektedir. Teşkilâtın son sekiz aylık faaliyet bilançosuna göre bu müddet zarfında (41584) kişi muayene edilerek bunlardan (33250) vatandaşın tedavisi yapılmış ve (251) kilo kinin, (55,452) aded (ökinin), (603) kinin ampulü tatbik ve serfedilmiştir.

Sivrisinekle olan mücadele faaliyetleri geçen senelere nazaran daha verimli olmuş ve muhtelif yerlerde arklar açtırılarak bataklıklar kurutulmuştur. Sivrisinek mücadelesi için (1168) kilo mazot ve 285 kilo (Paris yeşili) sarfedilmiştir. Kurutulmuş bataklıklar (304,229) metre karedir. Temizlenen dereler (68,949) metre temizlenen arklar (21853) metre yine temizlenen arklar da (3100) metredir. Yeniden 7979 metre kanal, 2530 metre ark açılmıştır.

Bundan başka doldurulan çukurlar (9290) metremurabbi olup bu arada 7 tane de köprü açılmıştır.

ŞEHİR HABERLERİ

Bugün yapılacak açılma resimleri
Gazi köprüsü, Ayazpaşa yolu, on mektep, üç maliye şubesi bugün merasimle açılacak

Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü münasebetile bugün vilâyetimizde inşaları biten mekteplerle, Gazi köprüsü, Ayazpaşa yolu, Maliye ve Belediye tahsil şubelerinin açılma resmi yapılacaktır.

Gazi köprüsü bugün öğleden sonra saat 15 de açılacaktır. Ayazpaşa yolunun küşad resmi saat 16 dadır.

İnşaları biterek bugün açılacak

mekteplerin isimleri ve merasim saatleri şunlardır: Saat 15 de Küçükmes-tafapaşada 63 üncü ilkmektep, Çatalca ilkmektebi, Bakırköy ilkmektebi, Kartaldaki ilkmektep, Yalovadaki ilkmektep, Silivrideki ilkmektep, Şişlide yapılan ilkmektep.

Öğleden sonra saat 16 da Sinekli-bakkaldaki 45 inci ilkmektep, 16,30 da Nişantaşı kız orta mektebi, Kara-

gümruk ortamektebi açılacaktır.

Bunlardan başka saat 14,30 da Kadıköy maliye tahsil şubesi, 15 de Üsküdar belediye tahsil dairesi, 16 da Fatih maliye şubesi merasimle açılacaktır.

Haseki hastanesinin yeni Dahiliye pavyonu da bugün açılacaktır. Bu merasimlere aid davetiyeler hazırlanmış ve alâkadarlara gönderilmiştir.

Tekaüd sandığı

Belediye memurlarına aid sandık lâyihası hazırlandı

Belediye memurları için bir tekaüd sandığı tesisi hakkındaki kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Lâyiha, bayram etresi Büyük Millet Meclisine verilecektir. Bundan başka Belediye tehsilat kanunu da hazırlanmak üzere. Bu da yakında Millet Meclisine verilecektir. Bu teşkilât kanununa göre Belediye memurları devlet hizmetine, devlet memurları da Belediye hizmetine geçtikleri takdirde, baremdeki dereceleri aynı olduğu için maaşlarında tadilat yapılmayacaktır.

Dahiliye Vekâleti bu hususta divanı muhasebatın mütalâasını sormuştur. Cevap geldikten sonra Vekâlet, barem kanununu izahnamesine bir fıkra ilâve edecektir.

Barem cedvelleri hazırlan-mıyan memurlara avans

Ticaret Vekâleti müesseselerinde çalışan da barem cedvelleri hazırlanmadığından dolayı bir buçuk aydanberi maaşlarını alamıyan bazı memurlara Ziraat bankası avans vermiş ebaşılmıştır. Memurlardan mühim bir kısmı dün, ilk defa olarak, kânunuevvel maaşından kesilmek üzere Ziraat bankasından bu avansı almışlardır.

Akli bozuk mu?

Kadına sarkıntılık ve polise hakaret eden Hüsameddin müşahade altına alındı

Hüsameddin adında biri sabahleyin Galata rıhtımında bir kadına sarkıntılık yapmak ve kendisini yakalayan polise hakaret etmek suçlarından maznunun yakalanarak adliye teslim edilmiştir.

Hüsameddin müddeumumilikte verdiği ifade:

«Ben rıhtımda İzmirden gelecek bir yolcu bekliyordum. Rıhtım çok kalabalık olduğu için parmaklığın kenarına sıkıştım. Davacı kadın da yanımda idi. Kendisini sıkıştırıyordum zannile bana küfür etti, ben de mukabele ettim. Polise haber verdim. Fakat ben polise hakarete bulunmadım. Dedi. Hüsameddin'in hareketleri ve konuşma tarzı şüpheli görüldüğünden akli müvazenesinde bozukluk olup olmadığının tespiti için kendisinin adliye doktoruna muayenesine lüzum görülmüştür. Yapılan muayene neticesinde Hüsameddin'in akli vaziyetinin katli surette tesbit edilebilmesi için müşahade altına alınmak üzere tıbbi adliye gönderilmiştir.

Arkadaşını kovalarken otomobil altında kaldı

Evvelki akşam Özgür Adot oğlu İliko adında bir çocuğu Tokoparan civarında bir otomobil çarparak öldürmüştü. Müddeumumilik tarafından yapılan ilk tahkikat- ta çocuğun elinde bir değnekle arkadaşını kovalarken birdenbire otomobille karşılaştığı ve kaçamayıp yaralandığı tesbit edilmiştir.

İlikonun, başından aldığı yaranın tesirile nefiz neticesinde öldüğü anlaşılmış, adliye doktoru muayene ederek cesedin gömülmesine ruhsat vermiştir.

Şişli telefon santrali

Şişli telefon santralının Cumhuriyet bayramı dolayısıyla bugün açılacağı yazılmıştı. Görülen lüzum üzerine santralin küşad resmi bir müddet daha tehir edilmiştir.

Rizeli Alinin katli

Galatada öldürülmüş olarak bulunan Rizeli Alinin katli hakkında zabıtaca yapılan tahkikat devam etmektedir. Bu işle alâkadar görülen üç kişi sorgu altına alınmıştır. Tahkikat ilerledikçe katilin hüviyeti taayyün edecektir.

İzmirde gaz ve benzin ihtikârı

İzmir 28 (A.A.) — Gazeteler, şehrimizde faaliyette bulunan gaz ve benzin şirketlerinden birinin ihtikâr yaptığı sabit olduğundan hakkında kanunî takibata başlanıldığını yazmaktadırlar.

Karilerimizin mektubları

Maarif müdürünün bir tavzihi

Gazetelerin 26/X/1939 tarihli nüshasının 3 ü sahifesinin Kari şikâyetleri sütununda (Bir çocuk niçin mektepten mahrum bırakılıyor) başlığı altında bir yazı çıkmıştır. Yapılan tedkikte bu çocuğun Vekâlet yüksek makâmının emirlerle 23/X/1939 tarihinde Beşiktaş 25 ci ilkokulunu beşinci sınıfına kaydedildiği anlaşılmıştır. Keyfiyetin bu suretle tavzih ve tashihini saygılarımla rica ederim.

Kültür Direktörü. Tevfik Kut

Kaptanlar ve makinistler

Malûmatlarını ölçmek için bir imtihan talimatnamesi hazırlanıyor

Denizyolları umum müdürlüğü, deniz ticaret mensupları ile kaptan ve makinistlerin mesleklerinde yükselmelerini temin ve bu mesleklerle yeni intisap edeceklerin malûmatlarını ölçmek maksadile bir imtihan talimatnamesi hazırlanmaktadır. Talimatname birkaç güne kadar hazırlanarak Münakalat Vekâletine gönderilecektir. Vekâlet tasdik edince derhal tatbikata geçilecek ve badema bu gibi mesleklerle girmek isteyenler imtihana tabi tutulacaktır. Kidemillerin haklarının kaybolmaması için de muntazam imtihanlar yapılacaktır.

Alman ticaret heyeti gelmedi

Bir gazete, memleketimizden mal almak üzere bir Alman ticaret heyetinin şehrimize geldiğini yazmışsa da yaptığımız tahkikata göre bu haber asılsızdır.

Fırtına dindi

Evvelki geceki fırtınadan batan gemiler ve sandallar

Evvelki gece başlayan, hem limanımızda hem de Marmara ve Ege denizlerinde mühim hasarat yapan lodos fırtınası, dün, bütünüyle dinmiştir. Lodos fırtınası neticesinde limanımızda iki geminin daha batmış olduğu anlaşılmıştır. Bunlar, İstanbul limanına bağlı Mahmud kaptanın idaresindeki 23 tonluk Hüdaverdi motorlu ile Çatladıkapaşında batan 16 tonluk bir yelkenlidir.

Bunlardan başka Beşiktaş iskelesine aid kömür yüklü bir mavna ve Kumkapıda içinde zeytin ve elma yüklü büyük bir motorlu iplerini koparak denizde parçalandıkları anlaşılmıştır.

Küçük haberler:

★ Ticaret Vekâleti dış ticaret dairesi reis vekili bay Cemal Ziya, şehrimize gelmiştir. Cemal Ziya, ihraç muamelelerinde lisans işleri etrafında tedkikat yapacaktır.

★ Dahiliye Vekâleti mahalli idareler umum müdürü B. Rükneddin, şehrimize gelmiştir.

★ Yeni Belediye binasının inşa edileceği yerin istimlakine aid menafii umumiye kararı tasdik edilmiştir. Bina, Sultanahmedde yapılacaktır.

★ Bulgar tebaasından Todori isminde biri, küçük sanatlar kanununa muğayir olarak icrayı sanat ettiğinden polise yakalanarak mahkemeye verilmiştir.

★ Paşabahçeli Yorgi, Kadıköylü Saim tarafından, Galata Mustafa, ustası Şerif tarafından, Kadıköyde oturan Fuad demirci Halil tarafından, Beyoğlunda Necmi Musa tarafından döğüldüklerini iddia ettiklerinden polis hepsini yakalayıp mahkemeye vermiştir.

★ Kasımpaşada kunduracılık eden Bülâl kösele kesmekte iken bıçakla dizinden yaralanmış, polis tarafından tedavi altına alınmıştır.

★ Kasımpaşada Cami sokağında oturan Ahmedin bir buçuk yaşında Vural isimindeki çocuğu kazaen mangala düşerek yaralanmış, hastaneye kaldırılmıştır.

İSTANBUL HAYATI

Kış hazırlıkları

Son günlerde İstanbulun havası, garp cephesindeki muharebelere döndü. Ajansın miharebe havadislerini okuyoruz: «Garp cephesinde dün akşama kadar sükûnet hüküm sürmüştü, akşam üzeri başlayan Alman topçu bombardmanına Fransızlar tarafından mukabele edilmiştir. Bu sabah sükûnet avdet etmiştir.»

Sabahleyin evden çıkarken berrak havayı görünce insan düşünüyor:

— Acaba pardösü alayım mı?.. Yok canım. Hava güzel, beyhude yere pardösüyü ne diye taşıyacağım.

Hakikaten akşama kadar ılık sonbahar havası devam ediyor. Fakat güneş batarken ufuktan da kara bulut kümeleri yükselmeye başlıyor. Bir rüzgâr, bir fırtına, şiddetli gök gürültüleri, yağmur sağnakları, şimşekler, yıldırımlar ortalığı altüst ediyor. Ertesi sabah gene vaziyet değişiyor. Sakin, lâtif bir hava insanın yüzüne gülüyor. Fakat, ne de olsa kış baharın ayak sesleri duyulmağa başladı. Sayfiyeler boşalıyor. Mahalle aralarında pencerelere baka baka kiralık ev arıyan gruplar günden güne çoğalıyor. Köprü'nün bütün iskelelerinde eşya yığınları göze çarpıyor.

İstanbulun meşhur Bitpazarında hararetili alış veriş faaliyeti başladı.

Sobacı dükkânları günden güne çoğalıyor. Vernikle tuvaleti tazelenmiş eski sobalar dükkân kapılarının önüne sıralanıyor.

Evlerde kış telâfi hararetleniyor. Pencereler tamir ediliyor, camlar siliniyor, kömürlükler hazırlanıyor.

Yazı sayfiyede geçiren bir ahbabı rasladım. Yana yakıla şikâyetle başladı:

— Yazı rahat geçirdik amma, şimdi hepsi burnumdan geliyor. Sayfiyeye giderken sobayı, mangalı satmıştık. Odun, kömür derdi yetmişiyormuş gibi, bir de soba masrafı çıktı. Hele bizim refikanın münasebetsizliği hepsinin üzerine tuz, biber ekti. Yazın benim haberim olmadan çocukların paltolarını eskiciye vermiş, yerine turşu kavanozu almış. Canımın sıkıntısından pathyolum. Geçen kış oturduğumuz eve yirmi lira kira veriyordum. Dün ev sahibini gördüm; «Bu sene yirmi beşten aşağı veremem.» diye dayattı.

Eski bir baba dostu ile konuşuyorduk. Havalardan şikâyet etti.

— Daha kışa çok vakit var. malûm ya, kasımdan sonra pastırma yazı beklenir.

Dedim. Müstehziyane gülümsedi:

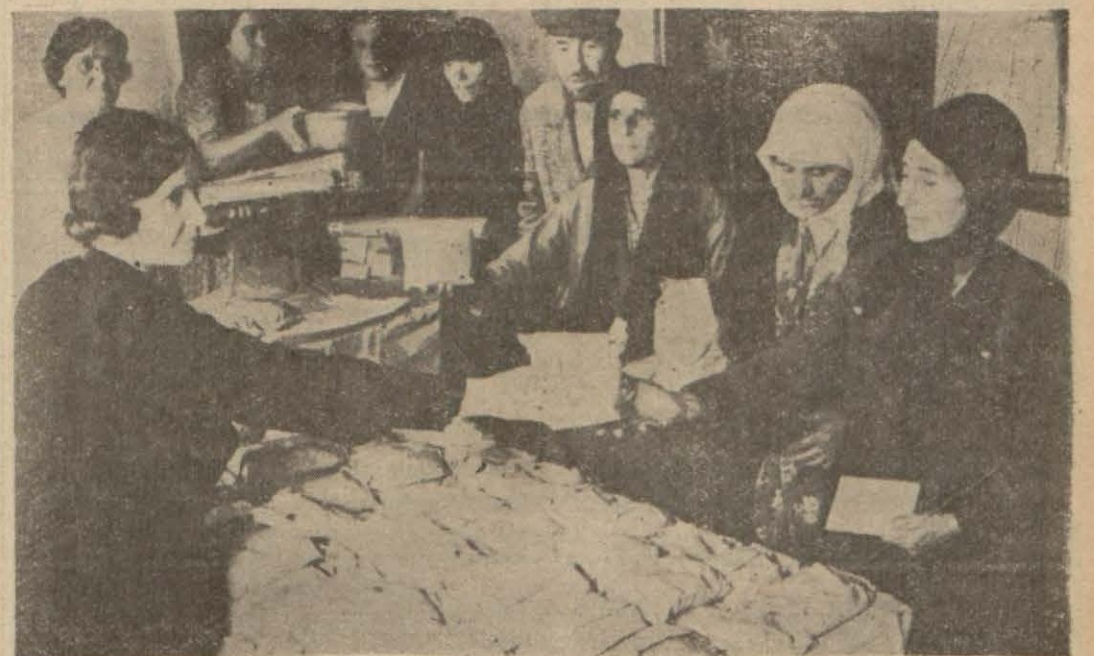
— Buna, aç karınla tok tesellisi, derler oğlum. İstanbul havası pastırma, sucuk, dinlemeze. Kış kapının önüne geldi. İlermeye girerken de haber vermez ha... Sen aklını başına al da, hazırlıklı davran.

Cemal Refik

Ebedi ve tarihî günümüzün 16 ncı yıldönümünü coşkun bir heyecanla tesid ederken onu yaratanın önünde eğilir, yaşatamamı iman dolu bir sevgi ile selâmlarız. Bayramın şen olsun büyük Türk milleti,

M. Nuri Çapa

Topkapı fıkraperver cemiyetinin yardımı

Fakirlere erzak tevzi ediliyor

Topkapı Fıkraperver cemiyeti, Cumhuriyet bayramı münasebetile dün 250 fakire plirng, makarna, fasulye, şeker, sadeyağ, soğan, patates, sabun tevzi etmiştir. Tevziat sabahtan akşama kadar sürmüştür. Sessiz, sadasız çalışan Topkapı Fıkraperver cemiyetini, o civar fakir halkına yaptığı bu yardımlardan dolayı tebrik ederiz.

Türkiye Radyodifüzyon Postaları
Dalga uzunluğu
Türkiye Radyosu
1648 m. 182 Kc./s. 120 Kw.
Ankara Radyosu
T. A. P. 31.7 m. 9465 Kc./s 20 K. Q.

TÜRKİYE SAATİLE
Her gün yalnız kısa dalga 31,7 m. 9465 Kc/s postamızla neşredilmekte olan yabancı dillerde haberler saatleri aşağıda gösterilmiştir:
İranca saat 13,00 ve 18,45 de
Arapça saat 13,15 ve 19,45 de
Fransızca saat 13,45 ve 20,15

29/X/939 PAZAR
Saat:
7,30 İstasyonun açılışı (Muhtelif dillerde) İstiklâl marşı.
7,35 Müzik (Sabah müziği - Neşeli plâk.)
8,00 Ajans haberleri v.s.
8,15 Bayrama ve merasime ait haberler.
8,30 Müzik (Pl.)
9,00 Son.
12,30 İstasyonun açılışı (Ecnebi dillerle) İstiklâl marşı.
12,40 Ajans ve meteoroloji haberleri.
13,00 Müzik (Küçük orkestra)
13,45 Cumhuriyet maliyesine umumî bir bakış mevzuu konuşma. (Maliye ve-kâleti neşriyat müdürü Bay Hamdi Özgürel tarafından).
14,00 Büyük Millet Meclisinden naklen neşriyat.
15,00 Hipodrom sahasından naklen neşriyat.
17,00 Açılış (Ecnebi dillerle) İstiklâl marşı.
17,10 İktisat Vekâletini alâkadar eden devlet hizmetleri mevzuu konuşma (Sana-yî tetkik heyeti reisi B. Süreyya Aydemir).
17,25 Müzik (Plâk marşlar)
17,45 Cumhuriyet devrinde kültür inkişafı mevzuu konuşma (Maarif V. müsteşarı bay İhsan Subgu tarafından).
18,00 Ajans haberleri v.s.
18,20 Müzik (Radyo cazı).
18,50 Cumhuriyetin XVI. yıl dönümünde sihi ve içtimai yardım işleri mevzuu konuşma (S. İ. M. V. sağlık propa-gandası umum müdürü bay Dr. Zeki Nasır Barker tarafından).
19,05 Türk müziği.
20,15 Müzik (Pl.)
20,20 Türk müziği.
21,00 Cumhuriyette münakalat işleri (D. D. umum müdürü bay Cemal Hida-yet Sertel tarafından).
21,15 Müzik (Plâk).
21,45 Cumhuriyet devrinde nafia işleri mevzuu konuşma (Nafia Vekâleti su işleri reisi bay Salâhattin Buge tara-dan).
22,00 Saat ayarı, ajans haberleri v. s.
22,20 Müzik (Cazband -Pl.)
23,30 Son ve İstiklâl marşı.

TIYATROLAR
HALK OPERETİ - Bugün matine 16 da - Gece 21 de - **KADINLARIN BEĞENDİĞİ** Pazartesi matine 16 da

Şehzadebaşı TURAN Tiyatrosu - Gündüz ve gece sanatkarı Naşid ve arkadaşları - Hokkabaz Pangali - Ayrıca sinemada iki büyük film birden - **BAŞ ÇETİN UÇAN ADAMLAR**.

Raşid Rıza - Ertuğrul Sadı Tek - Bu gece - Eskişehir Yeni Sinemada son temsil - Yarın gece Üsküdar'da **TAŞ PARÇASI**

ŞEHİR TIYATROSU
Tepebaşı Dram kısmı
Gündüz saat 15,30 da
Gece saat 20,30 da
AZRAİL TATİL YAPIYOR
İstiklâl cad. Komedî kısmı
Gündüz saat 15,30 da matine ve Gece saat 20,30 da
HİNDİSTAN CEVİZİ

Mevluduşerif tehiri
1937 senesi Cumhuriyet bayramı günü Şişli Sıhhat Yurdunda genç ya-şında hayata gözlerini kapayan tüc-cardan Şeref Gensoy eşi bayan Mür-side Gensoy'un ruhuna okunacak olan mevlûdu şerifi Kadir gecesi hatim duasile birlikte Firuzağa ca-misinde okunacaktır.

HARRY BAUR 'un zafer kazandığı film
SAKARYA Sinemasının Zafer kaza-nacağı film...
AŞK ve ŞÖHRET
Süper filminde büyük bir roman

JOHN BOLES - BARBARA STANWYCK
Londrada 6 ay, Parisde 8 ay gösterilen ve elyevm Amerikada 103 sinemada birden gösterilmekte olan
EBEDİYEN SENİNİM
(Stella Dallas)
Fransızca sözlü emsalsiz filminin büyük yıldızlarıdır.
Büyük bir masukanın feci romanı

TAKSİM Sinemasında

Telefon: 43191
Kahramanların zafer destanı, film dünyası ve edebiyat âlemi-nin en yüksek eseri.
HARB!
CHARLES BOYER
ANNA BELLA
Tamamen TÜRKÇE
Şimdiye kadar hiçbir filme mü-yesser olmıyan rağbeti kazanıyor.
Ayrıca: **EKLER JURNAL**
Bugün saat 11 ve 1 de ucuz matinelere
Seanslar 11 - 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 - 9

CEBELÜTARİK CASUSU
VIVIANE ROMANCE

BULMACAMIZ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Soldan sağa:
1 - Mamur etme - Eşiği öpülen makam.
2 - Gemi tayfası.
3 - İstida - Çok fena.
4 - Az kaynamış yumurta.
5 - Mevud ölüm zamanı - Bir fidan.
6 - Uzak nidası - Adalardanizi - Şimen-difer demiri.
7 - Karıştırma.
8 - Gelecek zaman - Ters yuvadır.
9 - Ters hubub eden demektir - Buhar.
10 - Damen - İstikbalde.
Yukarıdan aşağıya:
1 - Eski zamanda fıkranın işe edildiği yer.
2 - Baş vur.
3 - Bayramdan bir gün evvel - Orta-mektepten sonra.
4 - İskandal - Yama.
5 - Lezzet - Müruret.
6 - Beygir - Sayı - İnenin başı.
7 - Arzukey - Sarhoş.
8 - Kabile - Freni var.
9 - Muz - Raci.
10 - Eski bir Türk kavmi - Meyil.
Geçen bulmacamızın halli
Soldan sağa:
1 - İhda, Kireç, 2 - Harpraporu, 3 - Avolay, Lav, 4 - Tagaddi, Za, 5 - Aheh, Evall, 6 - Ur, Işit, 7 - Aciz, Acaba, 8 - Su, Yalap, 9 - Mehrace, 10 - Husran, Ten.
Yukarıdan aşağıya:
1 - İhata As, 2 - Havahucumu, 3 - Drogeri, Es, 4 - Aplak, Zahr, 5 - Rad, Ra, 6 - Kaydeşayan, 7 - İp, İvıcac, 8 - Rol, Atalet, 9 - Erazi, Ba, 10 - Çuvalyapan.

Bugün **MELEK sinemasında**
SENENİN EN GÜZEL FİLMİ
ÇIKMAZ SOKAK
Şaheserini yaratan kıymetli artistler:

CORINNE LUCHAIRE - ANNIE DUCAUX
Bugün — Saat 11 ve 1 de tenzilâth matinelere

Programa ilâve olarak:
TÜRK - FRANSIZ - INGİLİZ
Anlaşması - Ankarada yapılan imza merasimi

Fevkalâde muvaffakiyetler kazanan **ASRÎ SINEMADA ZEYNEBİM**

Şimdiye kadar görülen Şark filmlerinin en fevkalâdesi TÜRKÇE SÖZLÜ, ŞARKI ve RAKISLI nefis Film.
Bestekâr ARTAKI'nın idaresinde, Sahibinin Sesi saz hey'eti: Gazelhan: NUMAN İÇLİSES, muğanni: NADİR NAMAÇLAR, muğanni: HAMİT DİKSES, muğanni: MUHİDDİN BEYRUTLU ve muğanniye: SUZAN GÜVEN ve Meşhur Rakkase **SEMİRA MUHAMMET**
Kemanî: ALİ DEMİR ÇİMEN, ufi: YORGİ, kemanî: İSMAIL ŞENÇALAR cümbüş: İHSAN DARAMA, klarnet: ŞÜKRÜ TUNAŞ, darbuka: HASAN TAHSİN TARSADAN, sureti mahsusada bu film için bestelenen nefis gazeller, şarkılar. Biletlerinizi evvelden tedarik ediniz. Telefon: 49369

Bugün **SAKARYA Sinemasında** **RACANIN HAZİNESİ** Baş rolde **RAMON NOVARRO**
Türkçe Sözlü — Şark Musikili
İlâveten: 500 metrelik Fevkalâde bir **RENKLİ MİKİ**
Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâth matinelere

Bugün: **SARAY ve İPEK sinemalarında birden**
Senenin ilk büyük **T Ü R K FİLMİ**
Allahın Cenneti
Seanslar: 11, 15 - 2, 4,15 - 6,30 ve 9 da bugün saat 11,15 matinesi tenzilâthdır

Bütün gençler... Bütün genç kızlar... Bütün sevenler... Velhasıl bütün şehir halkı...
Bu hafta **SÜMER sinemasına** **DEANNA DURBİN'in** 10,000lerce aşkın kalbini teshir ettiği **İLK UYANIŞ**
Fransızca sözlü ve en mükemmel filmini takdir nazarlarıle seyrederek candan alkışlıyor.
MUSİKİ... AŞK... ZARAFET... VE NEŞE KAYNAĞI
İlâveten: **EKLER JURNAL**, en son dünya ve harp haberleri, suvareler için yerlerinizi evvelden temin ediniz.
Telefon: 42850. Bugün saat 11 ve 1 de tenzilâth matinelere.

İsparta ve Kütahyada faydalı yağmurlar
İsparta 28 (A.A.) — Dün bölgemize bol mikdarda düşen yağmur çıkıyı çok sevindirmiştir.
Kütahya 28 (A.A.) — Bol ve feyizli güz yağmurlarından istifade eden çıkı güzlük ekimi tamamlamıştır. Bu mevsimde zeriyyatın yapıldı olması bereketli olacağını ümit ettirmektedir. Vilâyetimiz içinde önümüzdeki mahsul yılının geçen yıllardan daha verimli olmasını temin için icab eden bütün tedbirlere baş vurulmuştur.

Kayseri hükûmet konağı
Kayseri 28 (Telefonla) — Bugün inşasına yeni başlanmış olan 200 kü-sür bin liralık Kayseri hükûmet konağının temelatma merasimi yapılmıştır. Müteakiben 80 bin liraya mal olan kız enstitüsünün açılma töreni yapıldı.
Çekirge mücadelesi
İzmir 28 (A.A.) — Çekirgelere karşı yapılacak kış mücadelesi için ziraat müdürlüğünce iktiza eden tedbirler alınmıştır. Çekirge yumurtalarının imhası için çalışılmaktadır.

Avusturyada feci bir tren kazası
Kopenhag 28 (A.A.) —Avusturyada kâin Linz civarında bir trenin yoldan çıktığı bildirilmektedir. Kaza netice-sinde 20 kişi ölmüş, 30 kişi ağır su-rette yaralanmıştır.
Wilno'da örfi idare
Kaunas 28 (A.A.) — Litvanya kıtaları dün öğleden sonra Wilno'ya girmişlerdir. Sovyet kıtaları gahirden 5 kilometre uzak bir mesafeye kadar gitmişlerdir.
Wilno'da örfi idare ilân edilmiştir. Halkın elinde bulunan bütün silâhlar 24 saat zarfında hükûmete teslim edilecektir.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Cümhuriyetin ilânı

Atatürk, büyük nutkunda bu büyük hadiseyi şöyle anlatıyor:

Saat öğleden sonra altı idi. Teklif kanunu, Kanun-u esasi encümeni tarafından usulen tedkik edilerek, mazbata hazırlanmış, meclis, sair bazı mesail ile ıstıgal etti. Nihayet, makâmı riyasette bulunan reis vekili İsmet bey, meclise şu malûmatı verdi: «Kanun-u esasi encümeni, Teşkilâtı esasiye kanununun tadilatına dair lâihânın müstacelen ve derhal müzakeresini teklif ediyor.» (Kabul veseleri) üzerine, mazbata okundu. Teklif vechile müzakere edildi. Nihayet, kanun, birçok hatiplerin (Yasasın Cümhuriyet) sadakaları alkışlanan hitableriyle kabul edildi.

Ondan sonra, Reis-i Cümhur intihabı için meclisin reyine müraacaat olundu. Toplanan ârânın neticesini, makâmı riyasette bulunan, İsmet bey, heyeti umumiyeye şu suretle tebliğ eyledi.

«Türkiye Cümhuriyeti riyaseti için yapılan intihabât ârasına, yüz elli sekiz zat ıstırah eylemiş ve Cümhuriyet riyasetine yüz elli sekiz aza mütefakken Ankara Mebusası Gazi Mustafa Kemal paşa hazretlerini intihab eylemişlerdir.»

Efendiler; bunu müteakip, meclise vuku bulmuş olan maruzatın zabıt ceridelerinde mütalâa olunmuştur. Ancak tarihî bir hatıranın ihyası için, müsaade ederseniz, o beyanatımı burada da aynen tekrar edeyim:

«Muhterem arkadaşlar; mühim ve cihanşümûl hadisatı fevkalâde karşısında muhterem milletimizin teyakkuz ve intihabı hakikisine bir vesikal kıymetler olan teşkilâtı esasiye kanunumuzun bazı maddelerini tavlâh için encümeni mahsus tarafından heyeti celilenize teklif olunan kanun lâihâsının kabulü münasebetiyle Türkiye devletinin; zaten cihanca malûm olan, malûm olması lâzûmlu mahiyeti, beynelmîlîl maruf ünvanile yad edildi. Bunun icabı atbîsî olmak üzere; bugüne kadar doğrudan doğruya meclisin riyasetinde bulunduğunuz arkadaşınıza ifa ettirdiğiniz vazifeyi Reis-i Cümhur ünvanile gene aynı arkadaşınıza, bu âciz arkadaşınıza tevcih ediyorsunuz. Bu münasebetle, şimdiye kadar ızhâr buyurduğunuz mu-

habbet ve samimiyet ve itimadı bir defa daha göstermekle yüksek kadirşinaslığınızı isbat etmiş oluyorsunuz. Bundan dolayı heyeti celilenize bütün samimiyeti ruhiyemle arzı teşekkür ederim.

«Efendiler; asırlardanberi şarka mağdur ve mazlum olan milletimiz: Türk milleti, hakikatte meftur olduğu hasılden müarra telâkî ediliyordu.

«Son senelerde milletimizin fiilen gösterdiği kabiliyet, ıstıdad, idrâk, kendi haklarında suizanda bulunanların ne kadar gafil ve ne kadar tedikkten uzak zavahirperest insanlar olduğunu pek güzel isbat etti. Milletimiz haiz olduğu evsaf ve liyakatini hükûmetinin yeni ismiyle, cihan medeniyete daha çok sühuletle ızhara muvaffak olacaktır. Türkiye Cümhuriyeti, cihanda ıgğal ettiği mevkie lâyık olduğunu âsarile isbat edecektir.

«Arkadaşlar; bu müessesesi âliye vücuda getiren Türk milletinin son dört sene zarfında ıhrâz ettiği zafer, bundan sonra da birkaç misli olmak üzere tecelliyatını gösterecektir. Âcizleri mazhar olduğum bu emniyet ve itimada kesbi liyakat etmek için pek mühim gördüğüm bir noktadaki ihtiyacı arz etmek mecburiyetindeyim. O ihtiyacı, heyeti aliyenin şahsım hakkındaki teveccüh ve itimadının ve müzaheretinin devamıdır. Ancak bu sayede ve Allahın inayetiyle şahsıma tevcih buyurduğunuz ve buyuracağınız vezâfî ifayâ muvaffak olabileceğimi ümid ederim.

«Daima, muhterem arkadaşlarımın ellerine çok samimi ve sıkı bir surette yapışarak onların şahıslarından kendimi bir an bile müstağni görmiyerek çalışacağım. Milleti teveccühünü daima nokta ıstıdad telâkî ederek hep beraber ilerleye gideceğiz. Türkiye Cümhuriyeti mesud, muvaffak ve muzaffer olacaktır.»

Ş Efendiler; meclise Cümhuriyet kararı 29/30 teşrinievvel 339 gecesi saat 8.30 da verildi. On beş dakika sonra, yani 8.45 de Reis-i Cümhur rıhtıhap olundu. Keyfiyet aynı gece bütün memleketle tebliğ ve her tarafta gece yarısından sonra, yüz bir pare top endahat edildik ilân olundu.

İlk kabinenin, İsmet paşa tarafından teklif edildiği ve meclis riyasetine Fethi beyin intihab olduğu malûmdur.

DÜNYADA NELER OLUYOR?

Cephede çıkan gazeteler

Büyük harplerde matbuatın da vaziyeti değişir. Vaktile birer köy yahud boş kır ve orman olan ve karargâh ittihaz edilen yerlerde gazeteler çıkar. Bütün halk memleketin mukadderatı cephede taayyün edeceğine bildiğinden her havadisen ziyade cepheden gelen haberlere ehemmiyet vermektedir. Binaenaleyh cephede çıkan gazeteleri yalnız zabıtlar ve askerler değil bütün memleket ahalisi de merakla takip ederler.

Yeni harp cephelerinde teşessüs eden gazetelerin adlarını ve nesredildikleri yerleri henüz bilmiyoruz. Fakat geçen umumî harp cephelerinde çıkan gazetelerin vaziyetli malûm olduğundan âlakadarlar bunları şimdi hatırlamaktadırlar. O zamanki Almanların garp cephesindeki en büyük gazete Fransanın şimali garbisini ıgğali altında bulunduran Alman ordularının karar-gâhi olan Lîl şehrinde çıkıyordu. «Lîl harp gazetesi» namını taşıyan ve Almanyanın her tarafında okunan bu gazeteyi en meşhur muharriplerden Wolter Blöm çıkartıyordu.

Hergün çıkan bu gazetede garp cephesindeki son hareketler ve hâdiseler ve dünya haberleri ve umumî politika ve askerlik vaziyetleri bertafsil nakledildikten sonra

Ormanda yaşayan koyunlar

Dünyanın en çok koyun yetiştirildiği memleket Avustralyada Kuinsland'dır. Buradaki koyun ağıllarından Mandi'de beş sene evvel koyunlar muayene edilirken henüz kuzu olmaktan çıkmış on koyun kaçarak civardaki balta görmemiş ormanlara dalmıştır. Koyunlar burada kendi kendilerine ot ve su ve barınacak mağara bulmuşlardır.

Son günlerde bu ormanda avlanmakta olan avcılar bu yabani koyunlara tesadüf ederek yakalamışlardır. Her bir koyunu dört beş çoban gücbeâ sürmüştür. 1934 senesindenberi yünleri kırılmamış olduğundan son derecede uzamış ve üzerini kalın bir toz tabakası kaplamıştır. Gücbeâ koyunların yünleri kırılmıştır. Kırılan yün o kadar bereketli olmuştur ki, her birini kaldırmak için ikişer hammal lâzım gelmiştir. Tabii ve yabani hayat süren koyunların yünleri son derecede uzamıştır. Kılınların uzunluğu 25 santimi bulmuştur. Bu hâdisi koyun serbes ve yabani bir hayat yaşadığı zaman daha ziyade ve daha iyi yün yetiştirdiğini isbat etmiştir.

Kimya araştırma cemiyetleri

Harp dolayısıyla mülharip memleketlerdeki kimya araştırma cemiyetlerinin ehemmiyeti fevkalâde artmıştır. Çünkü yolların keşilmesi ve ıstısalın azalması dolayısıyla yiyecek ihtiyacını karşılayacak yeni maddelerin keşfedilmesi bu memleketler için hayatî ehemmiyeti haiz bir mesele olmuştur. Bundan başka yeni yeni müdafaa vasıta ve âletlerinin keşfi de gayet mühim bir mesele olmuştur.

İngilteredeki kimya cemiyeti maruf kimyagerlerden yirmi azanın ıstırahile fevkalâ-

de bir araştırma meclisi kurmuştur. Bu meclis İngiltere üniversitelerinde kimyevi araştırmalar ile meşgul maaşlı ve maaşsız bütün talebe ve muallimlere ve her türlü sanayi müesseselerindeki kimya mütehassıslarına müraacaat ederek memleketin müdafaa ve yiyecek için hangi yeni maddelerin keşfine lüzum bulunduğunu bir liste ile bildirmiş ve memleketin selâmeti namına bütün dımağların bunları keşf ile uğraşmağa davet etmiştir.

YÜCEL

YÜCEL Atatürk'ün en büyük eseri olan Cümhuriyeti, O'nun ölüm gününde anmak için

Atatürk ve Cümhuriyet fevkalâde sayısını

10 İkinciteşrin Cuma günü

Saat 9 u 5 geçe

Satışa çıkarılacaktır.

Musikimize bir bakış..

Ecnebler türk musikisinden hangi çeşid eserleri beğenirler?

Bugün halkımız hangi musiki eserlerinden daha ziyade hoşlanıyor?

Türk radyosu geçenlerde İngiltereye mahsus musiki neşriyatı yaptı. Bu neşriyat epeyce âlaka ile karşılandı. Son zamanlarda musiki hayatımızda hafif bile olsa, memnuniyetle karşılanacak bir kımıldanış göze çarpıyor. Ortaya bir takım yeni besteler çıkıyor, eski fakat kıymetli musiki eserlerine radyomuzda biraz daha fazla yer veriliyor.

Acaba bugün halk daha ziyade hangi nevi musiki eserlerinden hoşlanıyor? Bugünkü musiki hareketi kimlerin elindedir? Bunlar ne gibi eserler çıkartıyorlar? Vücutta getirdikleri eserlerden hangileri rağbet görüyor? Musikimizi daha ziyade ınkışaf ettirmek için neler yapmak lâzımdır?

Kıymetli musiki sanatkârı Münir Nureddinle bunları konuşuyorduk. Münir Nureddin, baştanbaşa bir musiki filimi olan «Allahın Cenneti» filmini yeni bitirmişti ve yorgundu. Ona evvelâ:

— Halk daha ziyade hangi eserlerden hoşlanıyor? diye sordum.

— Bence gerek edebiyat, gerek tiyatrodâ, gerek sinemada olduğu gibi halk musikide de daha ziyade neşeli, ferah verici eserleri beğeniyor, bunlardan hoşlanıyor. Çünkü bugünkü dünyanın her tarafında o kadar acı var ki insan hiç değilse bir edebiyat, bir musiki parçasından neşe bekliyor.

Bundan başka meselâ elli sene evvel yapılan, fakat hâlâ bütün canlılığı, bütün tazeliliğe taşıyan şarkılar büyük bir rağbet görüyor. Meselâ Hacı Arif beyin, Şevki beyin derya gibi ölmez eserleri... Hem bunlar bugünün zevkine pek uygun, musiki itibarile yepyeni eserlerdir. Faraza: «Kış geldi firak açmadadır sineme yare..», «Ateşi süzani firkat..» gibi lâ-yemut eserler... Bu gibi şarkıları bugünkü orta yaşlı bulunan nesil kendilerinde birçok hatıralar uyandırması sebebiyle daha çok sever. Maamafih gençler de bu eserleri çok seviyorlar.

İşte bize bu gibi eserler de lâzımdır. Vakia bunlarda lisan eskidir. Esasen bugün için bu dille güfte yapmak imkânsızdır. Dili yenilemek bir mecburiyettir. Lâkin yukarıda adlarını saydığım şarkılar musiki itibarile, melodi itibarile yepyenidir.

— Halk şarkılarını nasıl buluyorsunuz? Bilhassa İngiltereye mahsus yaptığımız gibi beynelmîlîl neşriyat-tâ bunlara fazla yer vermek doğru mudur?

— Bu hususta, İngiltereye mahsus yapılan neşriyatın sonra «Akşam»da, (Vâ - Nû) nun yazdığı makaleyi çok yerinde buldum. Hakikaten Anadolu'nun şu veya bu noktasında mahdud bir zümreye aid iptidai melodileri bütün bir Türk musikisi diye dünyaya niçin dinletelim? Bunlardan biz bile iyice zevk almadıktan sonra İngilizlerin hoşlanacaklarını nasıl tasavvur edebiliriz? Vakia halk musikisi, halk şarkıları millî musikimizin çerçevesine dahildir. Lâkin millî musikimiz sadece bunlardan ibaret değildir. Eğer bütün Türk musikisini bir makineye benzetecek olursak halk şarkıları bunun ancak bir vidasından ibarettir.

— Siz memleket haricinde turneler yaptınız? Acaba bizim musikimiz ecneblerin üzerinde samimi olarak ne gibi tesir bırakıyor?

— Size samimi bir şey söyleyeyim mi? Ecnebler arasında Türk musikisini bizden daha fazla beğenenele pek çok rasladım. Meselâ buraya meşhur Georges Thill gelmişti. Türk musikisi dinlemek arzusunu göstermiş. Dinlettik. Sanatkâr hayran oldu. Bizim eski musikimizin melodi ci-hetinden zenginliğine o derece hayran oldu ki bir aralık.

— Hakikî Fransız musikisinde bile sizin musikinizden alınmış melodiler

Bay Münir Nureddin

vardır... diyecek kadar ileri gitti. Meşhur sinema artisti Don Joze Mojika gene Türk musikisi dinlemek maksadile bize gelmişti. Yanında da meşhur bir Amerikalı piyanist vardı. Artist dinlediği Türk musikisi parçaları karşısında âdeta kendinden geçti. Lâkin bütün ecneblerin beğendiği bizim karışmamış öz musikimizdir. Yoksa öyle üzentli, tangolar, yerli çarlistonlar değil... Zaten o gibi eserlere gültüyorlar. Buna mukabil Dedenin, İtrî'nin, Hacı Arif beyin eserlerine bayılıyorlar.

Maalesef bizde garip bir zihniyet var. Yerli musikiden anlamıy, onu sevmeyi, bazılarını gerilik addediyorlar. Hattâ yerli musikiden hoşlan-salar bile:

— Ben alaturka musikiyi hiç sevmem... deyî işin içinden çıkıyor. Buna mukabil hiç hoşlanmasa bile al-franga taklidi şeyleri, kendilerine afakan bastırıldığı halde:

— Ne güzel!.. Ne güzel!.. diye dinliyor.

Millî musikimizi kımıldatmak, onu yükseltmek için evvelâ bu zihniyeti kökünden yıkmak lâzımdır. Bugünkü yerli musikimizi âdeta maşa ile tutuyoruz. Arapların yaptığı gibi evvelâ kendi musikimiz için: «Bizim öz musikimiz bundan ibarettir.» demeliyiz. Şöyle Mısraa bakınız. Orada en yüksek sosyete, en Avrupalı kafalı, en ileri fikirli insanlar otururlar, kendi musikilerini, Arap musikisini büyük bir zevkle ve lezzetle dinlerler. Biz kendi musikimize âdeta üvey evlâd gibi bakıyoruz. Sonra Mısırda bir musiki sanatkârının refahını görünüz... Meselâ bir Abdülvehhap, bir Ümmü-gülsüm villâların, çeşid çeşid otomobillerin sahibidir. Abdülvehhap bir senede filmleri için 10 bin Mısır lirası alıyor. Musikiye ve musiki sanatkârına verilen kıymet Mısırda bu sanatı tabiatile yükseltmiştir.

— Bugünkü musiki hareketlerinin idare edenler kimlerdir? Sizce en muvaffak olmuş bestekârlar kimlerdir?

— Meselâ Sadeddin Kaynak... Zamanın zevkine uygun her tarzda eserler çıkaran bir sanatkârdır. Sonra tanburî Salâhaddin var... Bunlardan başka size şimdiye kadar kendisinden hiç bahsedilmeyen büyük bir sanatkârın ismini söyleyeceğim... Bu zatın şarkıları son zamanlarda pek meşhur olduğu halde kendisini küçük bir zümre tanır... Bu «Aşkın bana bir gilzi elem oldu..», «O benim son eşimdi..» gibi birçok şarkıları besteliyen İzmirde 75 yaşında bir ihtiyardır. Kendisi imamdır. İsmi «Rakım efendi»dir. Bugün şarkıları memlekette en fazla tutan bir sanatkârdır. İşte bu gibi sanatkârları bulup çıkarmak lâzımdır.

Sonra bugünkü en büyük eksiklerimizden biri de memlekette musiki münekkidi olmamasıdır. Büyük bir konser veriliyor. Bunun minimini bir tenkidi, küçük bir aksî bile görülmüyor. Sonra halkımız kıymetli klâsik musikimizi dinlemek fırsatını da pek bulamıyor.

Buna rağmen nasıl eski edebiyatta lisan süzülmiş, sadeleşmişse musikimiz de bugünün zevkine uygunlaşmağa başlamıştır.

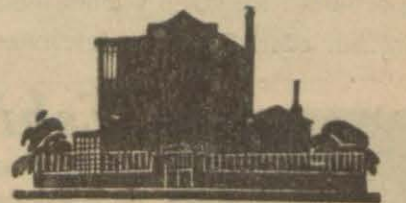
«Allahın Cenneti» filminde büyük bir rol oynayan Münir Nureddinle bir müddet sinemadan bahsettik:

— Filim çevirmek bana bayağı zevkli bir şey gibi geldi. Hem hiç de zor bulmadım. Halbuki hayatımda ilk defa rol oynuyordum. Vakia sahneye çok çıkmıştım amma iki kelime söylemiş insan değildim. Bu filimde en eski sanatkârlarla karşı karşıya idim.

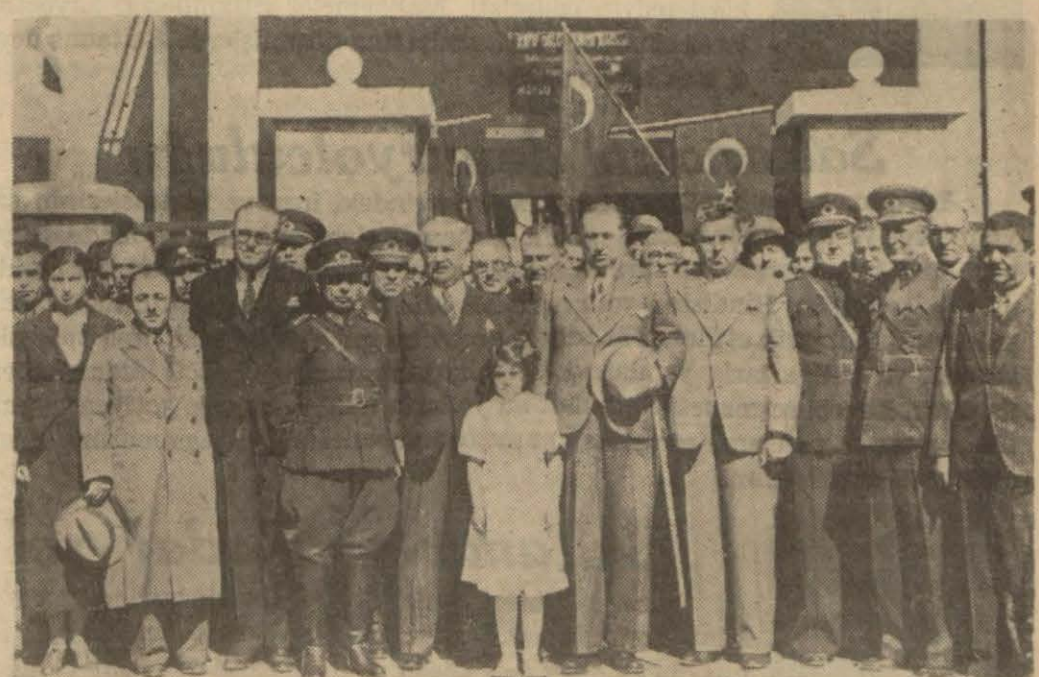
Buna rağmen hiç yadırgamadım. Filimin güzel olduğuna kanım. Ta biî biraz teknik hataları var. Fakat bu da para ve sermaye meselesidir. Filimcilik büyük sermaye işidir. Bu da ancak devlet sermayesi ile olur. Maalesef hususî sermaye ile bizim memlekette istenildiği derecede ideal bir filimcilik vücuda getirmek kabil değildir.

Hikmet Feridun Es

Ev, Apartman kiralamak için

«Akşam»ın KÜÇÜK İLANLARI En süratli ve en ucuz vasıta.

Kayseri (Akşam) — Adanada tüccar ve fabrikatör Kayserili B. Nuh Naci, lise talebesi iken ölen oğlu Hakkının hatırasını ihyâ için Kayseri lisesi karşısında elli talebenin barınabileceği bir Talebe Yurdu yaptırtmağa başlamıştı. İnşaat bitmiş ve Yurd merasime açılmıştır. Yurd 30 bin liraya malolmuştur. Tefris ve daimî masrafı da B. Nuh Naci tarafından deruhde edilmiştir. Gönderdiğim resim Yurdun açılış resmine aittir.

600 SENELİK SALTANATTA 16 SENELİK CUMHURİYETTE

Yarı müstemleke saltanat Türkiye

Bozuk düzen bir idare mekanizması ile yalpalıyarak iş gören saltanat devrinde Türkiye uzun müddet büyük sanayi memleketlerine geniş bir ham madde pazarı ve mamul madde mahreci vazifesini gören yarı bir müstemleke haline gelmişti. Toprak altında yatan servetlerimizden yabancılar istifade ederek zengin oluyorlar, ham maddelerimizi mamul hale getirmek kabiliyetinden mahrum bulunuyorduk. Öz mallarımızın yabancı elinden geçtikten sonra müşterisi gene bizdik. Bütün servet/membaları ve iktisadi teşebbüs mevzuları ecnebi ve gayri millî müesseseler elinde idi. Senelerce devam eden bu vaziyet paramızın memleket hududlarından dışarı çıkmasına ve dolayısıyla fakirleşme-mize sebep oldu.

Saltanatta köylü ve ziraat

Geniş bir ziraat memleketi olan güzel yurdumuzu bir harabezare çeviren eski idareler ziraatımızla beraber köylerimizi ve köylülerimizi de son derece ihmal etmişlerdi. Her türlü himayeden mahrum olan köylünün dededen kalma kara sapanile tarlasını bin bir müşkülâtla sürerek elde ettiği fakir mahsulü saltanat idaresinin memurları tarafından zorla gasbedilir, bin bir vergi altında ezilen köylü her yıl bir az daha gömüldüğü fakrî zaruret içinde çırpına çırpına hayatını devam ettirmeye çabalar dururdu. Saltanat devrinde elinden ekmeği alınan, daima hakaret gören ve icap ettiği zaman vatan için kahramanca ölen köylü ve onun yaptığı ziraat bu idi.

Saltanat maarifi

İmpartorluk devrinin Maarif Nezareti modern bir memleketin kültür faaliyetini tanzim ve mürakabe edecek teşkilâtın mahrum olduğu ve memleket çocuklarını okutmak işi hiç bir zaman esaslı bir mevzu olarak ele alınmadığı için bu devirlerde Türkiye maarifi en geri memleketlerden biri idi. Çocuklar cahil hocaların elinde, taassubun emrinde idiler. Memlekette yapılan tedrisat Türk çocuğuna kendi millî benliğini tanıtmaktan çok uzaktı. 16 yıl önce tam mânasile mektep ismi verilemeyecek olan ilk tedrisat müesseselerinin sayısı 4894, talebe adedi 340 binden ibaretti. Asırlarca her bakımdan ihmal edilen Türk kadını saltanat devrinde mektebe de sokulmamıştır.

Saltanat maliyesi

Saltanat maliyesi günlük vaziyeti kurtarmaya çabalyan, ileriye hiç düşünmeyen, bozuk, düzensiz, çok borçlu, dar görüşlü bir hercümerç idi. Mutlakîyet devrinde bugünkü mâna ile bir bütçe yoktu. Meşrutiyet devrinde ise bütün bütçeler büyük açıklarla hazırlanabilmiş, memleketin millî membalarının kuvvetlendirilmesine gayret edilmediği için bütçe açıklarının ağır şartlarla, hay-siyet kırıcı talebelerle bulunan paralarla kapatılmasına çalışılmış, borçlar borç-ları takip ettiğinden maliye ecnebi sermayedarların hâkimiyeti altına girmişti. Türk parasının hiç bir piyasada itibarı yoktu.

Saltanat ve halk

Saltanat idaresinin halkla en ufak bir alakası olmadığı içindir ki, millet bir takım bedbahtların itibarsız hizmetçisi sayılmış, tahsil içindekiler gibi tah-sil dışındaki vatandaşların da manen yükseltilmiş lüzumu hiç bir zaman id-rak edilmemişti. Halk mânasız bir sürüden ibaretti. Saltanat devrinin en ba-rız halk müessesesi kahvehanedir. Genç ve ihtiyar bir günün sonundaki yor-gunluğunu orada, cigara ve nargile dumanları arasında, pis hava ve gürültü-den bir kat daha zehirlenerek gidermeye çalışır, perişanlığını orada hemşeh-rilerle derdleşerek unutmaya gayret ederdi. Saltanat devrinde halk ruhan ve beden en ihmal içinde idi.

Saltanat idaresi ve halkın sıhhati

Yukarıda yanyana koyduğumuz iki mefhum cümhuriyetten evvelki de-virlerde asla birbirine bağlanamamıştır. Halkın sıhhatile alakadar olmak, milleti harap eden salgın hastalıklarla mücadele etmek devlet işlerinden adde-dilmezdi. Hastane açmak hayır seven bir zengin bütünü servetini bu işe yatır-masile nadiren vukua gelen bir hâdise idi. Dikkat edilirse o devirden kalan bir-kaç hastane devlet parasının değil, hayır sahiplerinin eseridir ve fakir fu-karanın hastalık günlerini şefkatli bir müessesede geçirebilmelerini temin için merhamet salkasıle vücutte getirilmişlerdir. Bunlar da yalnız büyük şehirlere inhisar eder. Saltanat devrinde şefkat bir sadaka idi.

Eski devirde adalet mekanizması

Her tarafından parça parça çöken saltanat rejiminin adalet mekanizması da işleyemez bir hale gelmişti. Mütemediyen ilerleyen bir dünya ortasında eski devirlerden kalma, tatbik kabiliyeti tükenmiş köhne bir hukuk sistemi ile ye-rine getirilmiye çalışan adlaet imtiyazlı sınıfların lehine olarak tecelli ediyor, kimse hakkından emin bulunmuyordu. Meriyette bulunan ve asla seyyanen tatbik edilmeyen kanunlar mutlakîyet saltanatını kuvvetlendirecek müeyyide-lerle dolu idi. Âmmenin ve memleketin hukukuna müteallik kısımları ise üstün körü tedvin edilmmişti. Mahkemeler istiklallerini kaybetmişler, nüfuzlu kimseler elinde bir âlet vaziyetine düşmüşlerdi. Saltanat devrinde mahkeme kapı-sı hak kapısı değildi.

Saltanatın demiryolculuğu

Yurdumuz demiryollarının saltanat devrindeki inşaa ve işletmelerinin şa-yanı ibret ve hazin bir mazisi vardır. Avrupada demiryolculuğun ilk teessüsü 1825 tarihinden başlar ve süratle inkişaf eder. Osmanlı imparatorluğu bunda da pek geri aklır. Hindistan yolu münasebetle İngilizler, imparatorluğu demir-yolu inşasına teşvik ettiler. Yüz seneyi geçen bu müddet zarfında ana vatanda istikraz ve imtiyazlarla yapılan demiryollarının uzunluğu 4000 kilometreden ibaretti. Ecnebi sermayesile yapılan bu yolların millî menfaate katıyen uygun olmadığını ve senelerce memleket parasının yabancı ellere taşınmasına sebep olduğunu hatırlıyalım.

Saltanat ne kadar yol yaptı?

Saltanat idaresi genç Türkiye cümhuriyetine 13,885 kilometre şose ile 4450 kilometrelik toprak yol bırakmıştır. Bu şoselerin hemen ekserisinde taş kalma-mış olmakla beraber köprü ve menfezleri de ahşap olduğundan bir kısmı yıkıl-mış, ekserisi çürümüş veya kaybolmuş bulunuyordu. Zayıf bir idarenin yüzler-ce senede mahallî gayretlerle yaptığı yolların büyük bir kısmı istifade edile-mez ve ekserisi geçid vermez bir halde idi. Sonra bu eski yollar müstakbel ihti-yaçlar düşünülmiyerek o zamanın hayvanla çekilen arabalarına göre yapıldığından otomobil, kamyon gibi modern vesaite dayanamazdı.

Sanayileşen Cümhuriyet Türkiye

Medenî ve müstakil bir millet hayatı yaşamak için sanayileşmeyi başlıca şartlardan biri olarak kabul eden cümhuriyet rejimi yurdu kuvvetli bir sanayi cihazına kavuşturmaya azmetti. Muhtelif tedbirlerle hususî teşebbüslerin kur-duğu fabrikaları himaye ederken dost sermayesile modern sanayi müesseseleri vücutte getirmeye başladı. 16 senede devlet elile kurulan fabrikalar şunlardır: Bakırköy pamuklu, Isparta gülyağı, Keçiburlu kükürt, Kayseri bez, İzmit kâ-ğıd, Bursa merinos, Gemlik suni ipek, Ereğli bez, Nazilli basma, İzmit Sellülöz, Malatya Pamuklu, Karabük demir ve çelik fabrikaları, maden işletmeleri, şi-şe ve cam fabrikası şeker fabrikaları... Bu fabrikalar iptidai maddelerimizi iş-liyor ve binlerce vatandaşa iş temin ediyor.

Cümhuriyette köylü ve ziraat

Cümhuriyet hükûmeti ziraat ve köycülük mevzuunu her bakımdan ele ala-rak üzerinde çalışmıştır. Ziraat Vekâletinin 16 senede yaptığı işler şöyle hülâsa edilebilir: Verimli ziraatı temin hususunda köylüyü aydınlatmak üzere ziraat enstitüleri, ziraat mektepleri, ziraî kurslar açmış, köy eğitmenleri yetiştirmiş-tir. Tohum ıslah istasyonları ve nümune çiftlikleri tesis etmiştir. 16 senede köy-lüye devlet elile 8000 pulluk dağıtılmış, tohum temizleme âletleri tevzi edilmiş ve köylü mürabahacılar elinde bırakılmıyarak mahsul fiatlarının düşük oldu-ğu senelerde buğdayını devlete satmak imkânını bulmuştur. Orman ve hay-van işlerinin devlet müdahalesile inkişafına gayret edilmiştir.

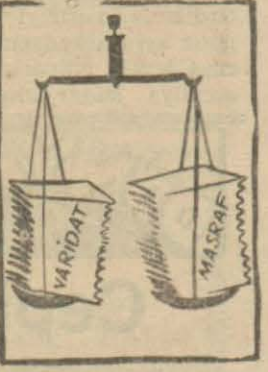
Cümhuriyet maarifi

16 senelik cümhuriyet devrinde Maarif olanca süratle inkişaf etmiştir. Genç ihtiyar memlekette okuyup yazma bilmiyen vatandaş bırakmamak ve tahsil müesseselerini dünyanın en ileri memleketlerindeki seviyeye yükseltmek cümhuriyet maarifinin kısa zamanda ulaşmak istediği tek hedeftir. Atatürkün harf inkılabı bu hedefe varmayı kolaylaştıran en büyük âmidir. İmparatorluğun 600 senede açabildiği dört bin küsur ilmektebe mukabil 16 senede açılıp içinde modern tedrisat yapılan cümhuriyet ilmekteplerinin adedi 7000, talebe sayısı 800,000 dir. Cümhuriyet Türk kızlarına bütün tahsil müesseselerini açtı. Ge-çen ders yılında ilmekteplerden çıkan kız talebe sayısı 256,061 e balığ olmuştur.

Cümhuriyet maliyesi

Bugün cümhuriyet maliyesi depilince memleket ihtiyaçlarını, memleket ekonomisini koruyarak zamanında, kolaylıkla, tam istiklâl ile temin eden bir varlık hatırıma geliyor. Bu varlık cümhuriyetin eseridir. Cümhuriyet herşeyi düzensiz bir halde devir aldı ve ilk defa olarak «denk bütçe» prensibini hakikat sahasına koydu. Bu prensibe göre hazırlanan bütçelerimiz doğru hesap, zarurî ihtiyaç, ileriye göz önünde bulundurarak yapılan esaslı tedbiklerin mahsu-lüdür ve denktir. 1924 denberi bütçe rakamları devamlı surette inkişaf etmiş-tir. 1924 de bütçe 129 milyon lira idi, 1939 da 260 milyondur ve T. k parasının her piyasada itibarı vardır.

Cümhuriyet ve halkevleri

Türk milletini tarihte lâyık olduğu yüksek hayat ve medeniyet seviyesine çıkarmak cümhuriyet ve Atatürk inkılabının gayesini teşkil eder. Hükûmet Parti ve Partinin bir kolu olan Halkevleri bu gayeyi tahakkuk ettirmek işini üzerlerine almışlardır. Halkevleri saltanat devrinde karşılığı olmayan halk mü-esseseleridir. İnkılâba sadık ve milliyetçi bir havanın bütün vatandaşları saran samimi bir kardeşlik duygusu içinde çalışırlar. 1932 de 14 Halkevi açılmıştı, bu-gün Halkevlerinin sayısı 367 dir. Halkevlerinin dil, edebiyat, tarih, temsil, gü-zel sanatlar, spor, içtimai yardım, halk dersahaneleri, kütüphane, köycülük, müze ve sergi şubelerinden şimdiye kadar 7 milyon vatandaş istifade etmiştir.

Cümhuriyet ve halkın sıhhati

Yurdumuzda asırlardanberi yüzüstüne bırakılmış olan halk sağlık işleri-nin bir devlet işi olarak ele alınması cümhuriyet devrinde sıhhat ve içtimai mu-avenet vekâletinin kurulmasıyla başlar. Vekâletin 16 senedenberi tahakkuk et-tirmeğe çalıştığı gayeler şunlardır: Devlet sıhhat teşkilâtını genişletmek, çok miktarda doktor yetiştirmek, ebelerin sayısını köylere yetiştirmek kadar arttır-mak, memleketin muhtelif yerlerinde nümune hastaneleri açmak, verem sana-toryomlarını çoğaltmak, sıtma, frengi ve trahomla mücadele etmek, anneleri ve yavruları korumak için doğum ve çocuk bakım evleri açmak, küçük sıhhat memurlarının bilgilerini ve adedlerini yükseltmek. Cümhuriyet devrinde şef-kat sadaka değil, vazifedir.

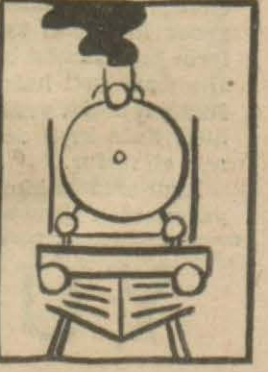
Cümhuriyetin adalet mekanizması

Cümhuriyet idaresi mahkemelere tam bir istiklâl vermekle işe başladı. Ka-nun karşısında bütün vatandaşların müsavi olduğunu ilân etti. Sonra medenî bir cemiyet seviyesine yükselmek üzere ilk hamlelerine başlayan Türk camiası-na insan hukukunu emniyet altına alan medenî kanunlar hediye etti. İhtiyaç-lara cevap veremiyen köhne nizamlar atıldı. Adliye teşkilâtı süratle genişlet-iyerek memleketin her tarafına uzatıldı. Yapılan adli teşkilâtın gayesi olan tevziî adaletin hakkıke ifası ve bu işe memur olan hâkimlerin tam bir ilmi kifayet ve istiklâl ile vazifelerini görmeleri için tedbirler alındı. Adaletin süratle yerine getirilmesini temin eden kanunlar çıkarıldı ve kadınlara da hâkim olmak hak-kı verildi.

Cümhuriyetin demiryolculuğu

Memleketi demir ağlarla örmeğe azmeden cümhuriyet idaresi saltanatın yüz senede yaptığı 4000 kilometre demir yoluna mukabil 16 senede, Türk para-sı ve Türk işçisi ile 3189 kilometre demiryolu döşedi. İmtiyazlı şirketlerden satın alınarak millileştirilen eski demiryolları ile beraber işletilmekte olan demiryol-larımızın bugünkü uzunluğu 6931 kilometredir. Buna hâlen şirketler elinde bulunan 433 kilometrelik yolu da ilâve edersek ana vatanda döşeli dar ve ge-niş hatların uzunluğu 7365 kilometredir. Tren on gün evvel Erzuruma vardı-ğı zaman yeni hatlara memleketin harcadığı para yekünü 368 milyon liraya var-mış oldu.

Cümhuriyet ne kadar yol yaptı?

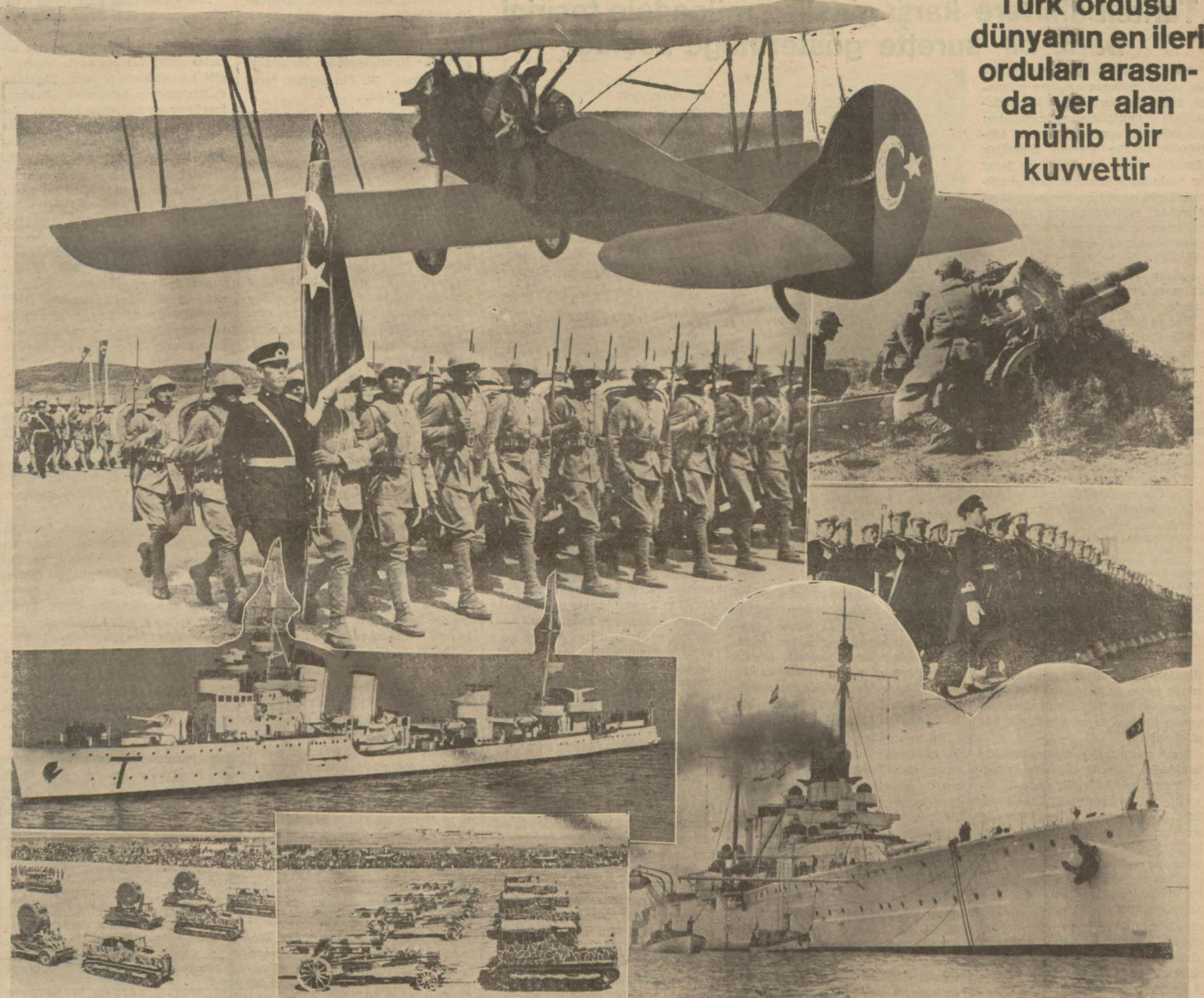

Cümhuriyet idaresi ilk iş olarak eski yolları tamir ve inşasını ele aldı. Ta-mir ve ıslah işlerine takriben 14 bin kilometrelik yol şebekesi üzerinde hâlâ devam edilmektedir. Ayrıca tesbit edilen bir program dahilinde yeni yol inşaa-tına başlanmış, bugün üzerinden araba geçen yollarımız 40,000 kilometreye balığ olmuştur. Cümhuriyet devrinde yeniden açılan yol miktarı 22,000 kilo-metredir. Dokuz senedenberi de asfalt yol yapıyor. Cümhuriyet hükûmetinin yol programında takip ettiği hedef köylere varıncaya kadar yurdun her köşe-sinin demiryolu istasyonlarına, limanlara ticaret ve sanayi merkezlerine bağ-lanmasıdır.

Cümhuriyetin kara, deniz ve hava ordusu

Ordumuz 16 senede en modern silâhlarla techiz edilerek Türk yurduna hariçten gelecek tehlikelere şiddetle karşı koyacak yenilmez bir kuvvet haline gelmiştir

Türk ordusu dünyanın en ileri orduları arasında yer alan mühib bir kuvvettir

Türk istiklâl ve inkılâbını koruyan Cümhuriyet ordusu 16 Cümhuriyet yılında en modern silâhlarla techiz edilerek tamamen asrileşmiş, Türk yurduna hariçten gelecek her türlü tehlikelere karşı koyacak yenilmez bir kudret haline gelmiştir. Cümhuriyet ordusu bütün yuğdaşlara sulh ve sükûn içinde yaşamaları için tam bir emniyet telkin edecek vaziyettir.

Kara ordumuz her bakım - dan mükemmeldir

16 sene zarfında Cümhuriyetin kara ordusu her cihetten tensik edilerek mükemmelleştirilmiştir. Piyade hafif silâhları tamamen asrileştirilmiş, adedleri de geniş mikyasta arttırılıp istifade edilerek havada ve karada zırhlı vasıtalarla karşı piyade birliklerimizin emniyetlerini temin ve hasmın moörülü, zırhlı vasıtalarını bertaraf edecek vaziyete sokulmuştur.

Topçu sınıfı hafif, ağır ve en ağır modern silâhlarla techiz edilmiş ve süratle motörleştirilmiştir. Ayrıca toplarımız aded itibarile bugünkü ihtiyaçları en mükemmel surette karşı-

lıyacık miktara vasil olmuştur.

16 sene zarfında şanlı süvarimizi, motörlü ve zırhlı vasıtalarla techiz ederek birliklerimizi karaya ve havaya karşı her vakit ve her yerde koruyabilecek bir hale getirdik.

Bu suretle en modern orduların mücehhez oldukları asri vasıtaları kendi erazimize göre teşkilâtlandırılmış olarak ordumuza içine sokmakla da süvarimizin kudret ve müessiriyetini birçok misli arttırdık.

Bütün silâhlarımızın, motörlü vasıtalarımızın bir seferde sarf ve istihlâk edecekleri mühimmatı ve yakıcı maddeleri ikmal, sevkıyat ve nakliyatı âzamî derecede kolaylaştıracak surette tertiplemiş bulunuyoruz. Modern harp silâhlarının inkişafı beraber artan bütün techizatı en ince ve fennî ölçme ve muhabere vasıtalarını, makineli istihkâm vasıtalarını, motörlü köprücü kollarımızı ve aynı zamanda nakliye birliklerimizi tamamen asrileştirdik.

Kurtuluş savaşında çekirdeği kurulan ve ordumuzun muhtaç olduğu harp malzemesini tamir, ıslah ve noksanlarını ikmal eden askeri fabrikalarımız on altı sene zarfında Cümhuriyet hükümetinin kendisine verdiği büyük ehemmiyet mikyasında tekem-

mül etmiştir. Memlekette yüksek harp sanayii merkezleri kurulmuştur. Askeri fabrikalar memlekette binlerce vatandaşa iş vermiş ve onları memleket sanayiine ve şahıslarına hayırlı birer unsur haline getirmiştir.

Cümhuriyetin ilânından bugün idrak ettiğimiz 16 ncı yılına kadar geçen müddet zarfında memleketin hemen her köşesinde askerin ihtiyacını mükemmelen temin eden kışlalar yapılmıştır. Bunların bir kısmının inşasına hâlâ devam edilmektedir. Yenilerine de başlanmak üzeredir.

Deniz ordumuz da kuvvetlendirildi

Cümhuriyetin deniz ordusuna gelince, büyük harpten yorgun ve birçok uzuvlarını kaybetmiş bir halde çıkan deniz ordumuz 16 senelik Cümhuriyet yılında hemen tamamen yenileştirilmiş, donanmamızın kuvvetlendirilmesi için Avrupa tezgâhlarına son sistem torpido muhripleri, denizaltı gemileri, avcı botları, mayın ıhraç motörleri yaptırılarak donanmamıza eklenmiştir. Ayrıca donanmamızı takviye edecek birçok tesisat vücutde getirilmiştir.

Bundan başka deniz mekteplerimiz ıslah edilmiş, Avrupaya deniz inşa ve makine mühendisi yetişmek üzere de-

niz subayları ve talebeleri gönderilmiş, bu suretle çok iyi elemanlar yetiştirilmiştir.

16 Cümhuriyet yılında donanmamızın talim ve terbiyesi için pek büyük gayretler sarfedilmiş, bu suretle donanmamız mükemmel subay ve erata malik kudretli bir hale getirilmiştir.

Hava kuvvetlerimiz büyük inkişaflara mazhar oldu

Diğer taraftan Cümhuriyet ordumuzun hava kuvvetleri bu 16 sene içinde büyük inkişaflara mazhar olmuştur. Hava ordumuz göklerimizi emniyette tutacak ve göntüllerimize ferah verecek bir vaziyettir. Tayyarelerimiz her türlü evsaf itibarile dünya asri ordularına mümasil bir tarzda yetiştirilmiştir. Her hususta onlarla başbaşa vaziyettedirler. Son sistem tayyarelerimizin sayısı yakın zamanlardaki miktarlarla kıyas kabul edemeyecek derecede fazılaştırılmış, her tipte bombardıman, av ve keşif tayyareleri alınmış veya yaptırılmıştır.

Hava ordumuz her vazifeyi ifaya âmade ve muktedir bir halde bulunuyor. Bu arada dünya havacılık sanayinde önde bulunan milletlerin havacılıkları ve havacılık sanatları ted-

kik ettirilerek görülen yeniliklerin memlekette tatbikine başlanmış, bugün göğsümüzü ıftiharla kabartan bir tayyarecilik sanayii kurularak dev adımlarile ilerlenmiştir.

Kara, deniz ve hava sınıflarile mükemmel bir teşkilât olan Cümhuriyet ordusu bugün dünyanın en ileri orduları arasında yer alan mühib bir kuvvettir. Türk ordusu bu kuvvetini tecrübeli, bilgili, enerjik komutanlarından ve cıvanmerd Türk evlâdlarından mürekkep muazzam bir kütle olmasından almaktadır.

16 Cümhuriyet yılında, milletin büyük fedakârlıklarile vatan müdafaası için hazırlanmış, yetiştirilmiş, en modern silâhlarla ve en ileri talim ve terbiye ile mükemmel bir hale getirilmiş olan Türk ordusu ve bu çerçevenin içinde büyük Türk milleti, vatan hudutlarının uyanık bekçisi, istiklâl ve Cümhuriyetin mağlûp edilmez müdâfidir. Türk ordusu düşmana korku veren ve her vatandaşın göğsünü ıftiharla kabartan maddi, mânevî kuvvetlerle mücehhezdir ve muhtemel bütün tehlikeleri olduğu yerde söndürecek kudrettedir.

Tahtelbahirler denizlerde nakliyata mâni olabilecek mi?

Tahtelbahirlere karşı girişilen mücadele tesirini bariz bir surette göstermeğe başladı

Harp başladıktanberi tahtelbahirler yalnız Britanya adasının etrafında değil, denizlerin muhtelif noktalarında müttetiklerin nakliyatını kesmeğe uğraşıyorlar. Almanya tahtelbahir silâhile emeline muvaffak olacağına iman ederken karşı taraf bu silâhı körletmek için katı ve müessir tedbirler aldığından bahsediyor. Ajanslar tahtelbahirlerin batırıldığı vapurları ve buna mukabil kendilerinin de uğradığı zayıatı sayıp duruyor. Gazeteler bu sinsi silâhın büyük harpteki faaliyetleri hakkında vesai-ke ve rakamlara müstenid mükayeselerle sütunlar dolduruyor.

Her ne kadar bir silâhın kıymetini takdir etmek için geçirdiği harp tecrübesini teşrih etmek doğru olursa da bundan evvel onun teknik bakımdan tekâmülünü tedkik etmek lâzımdır. Filhakika tahtelbahir silâhı inkişafını büyük harbe medyundur. O zamandanberi geçen çeyrek asır içinde acaba bu silâh ne derece inkişaf etti. Bunu ancak tahtelbahirlerin büyük harp sonunda haiz olduğu harp kıfayeti ile bugünkü harp kıfayetinin mükayesesinden çıkarabiliriz.

Tahtelbahirin harp 25 sene evvel Bugün kıfayetini teşkil eden unsurlar

Su altında azami sürat	9 mil	10 mil
Su üstünde azami sürat	16 mil	22 mil
Katettiği azami mesafe	8000 mil	14000 mil
Garantili dalabildiği derinlik	80 metre	100 metre
Esliha	Orta çaplı iki 25 sene tpo 8-6 tane evvelkinin torpil kuvanı aynı	

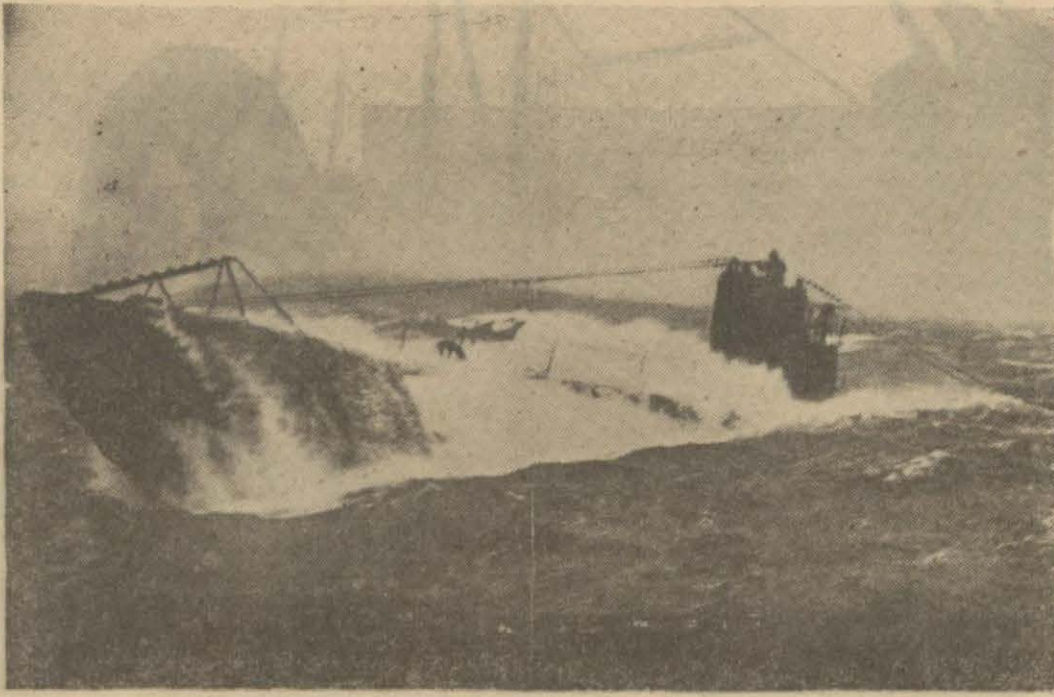
Görülüyor ki tahtelbahirlerin su altındaki sürati 25 sene sonra bir mil arttığı halde su üstü sürati altı mil artmış ve katettiği azami mesafede hemen hemen bir misli tezayüd hasıl olmuştur.

Buna sebep motor makinelerindeki terakkidir. Diğer taraftan top ve torpil kovani adedinde bir fazlalık olmamış yalnız torpil silâhı sürat ve barut kuvveti itibarile hayli inkişaf etmiştir. Bundan başka garantili dalabileceği derinlik, inşaat feninin ve materyal salâbetinin terakkisiyle 20 metre kadrâ fazlalaşmıştır. Bir tahtelbahir için en mühim ve hayatî olan harp kıfayeti su altı süratidir. Fakat bunu temin eden kudret membaı elektriki toplayan aktümülatöre bağlı kaldıkça su altı süratinin bâriz bir tezayüd göstermesi fennen mümkün değildir.

Şurası da bilinmelidir ki tahtelbahir su altında en hızlı olarak iki saatten fazla müddet gidemez. Çünkü elektrik şarjı biter. Aktümülatörüne elektrik kudreti doldurmak için de behemehal su üstüne çıkmak zaruretindedir. Bilinmesi lâzım olan bir cihet vardır ki o da tahtelbahir tekne ve makinelerinin bakıma çok muhtaç ve tersanede sık sık tamire tabi olmasıdır. Bu sebepten aylarca denizde faaliyette bulunmasına imkân yoktur.

Tahtelbahirin harp kıfayeti hakkında şu muhtasar malûmattan sonra bunların denizlerde yapmakta oldukları faaliyetin mahiyeti üzerinde bîriaz duralım.

Alman tahtelbahirleri için ideal olan harp tarzı denizlerde rasladıkları her gemiyi, düşmanın harp kudretine hizmet edeceği kanaatle batırmaktır. Bunun mânası kayıtsız şartsız tahtelbahir harbidir. Fakat böyle umumî bir imha harbini tatbik etme imkân var mı? Şayet tahtelbahirlerin ticaret gemilerinden korkusu olmasaydı bu suale derhal müsbet cevap verilebilirdi. Halbuki ticaret gemileri tahtelbahirlere karşı toplanmış mükemmelen silâhlanmış olduktan başka harp gemilerinin himayesi altında kafileler teşkil ederek seyretmekte ve yer yer tahtelbahirle-

Şiddetli fırtına içinde düşman arayan bir tahtelbahir

ri takibe memur birçok avcı harp gemileri ve tayyareler devriye girmektedir. Tahtelbahirlerin hareketi çok güçleşmiştir. Filhakika bu keyfiyet harbin başlangıcındanberi batırılan vapur tonajının gittikçe azalmasıyla sabittir.

Diğer taraftan tahtelbahirlerin hemen hemen bugünkü şartlar altında büyük harpte elde ettikleri netice ile şimdiki mukayeseden de maruz kaldıkları müşkülâtın derecesini takdir etmek mümkündür. Nitekim büyük harbin üçüncü yılında Alman tahtelbahirleri kayıtsız ve şartsız imha harbi içinde ayda vasatî olarak 400.000 ton batırıldıkları halde şimdiki silâh daha müterakki olmasına rağmen bu mikdarın ancak yarısını batırabilmişlerdir.

Bu neticeden çıkan hakikat şudur ki tahtelbahirlere karşı tatbik edilen mücadele tedbirleri tesirini az zamanda göstermiştir. Nakliye vapurlarını harp gemilerinin ve tayyarelerin himayesinde toplu olarak konvoy teşkilâtile sevk etmek sayesinde ki İngiliz orduları tahtelbahirlerin taarruzuna uğramadan Fransaya geçirmişlerdir.

Gerçi bir tahtelbahirin tek başına giden bir ticaret vapuruna taarruzu büyük bir zoruğa uğramaz, fakat konvoy halindeki nakliyata hücumda muvaffakiyet ihtimali pek azdır. Çünkü tahtelbahir taarruz için daha konvoya yaklaşırken emniyet tayyareleri tarafından görülebilir. Hücumca kalkan tahtelbahir konvoyun etrafında yüksek süratlerle zikzak giden birçok avcı motorbotların ve muhriplerin arasından geçmesi lâzımdır. Su altından bu geçişte müsademe çok muhtemeldir. Böyle bir müsademe ise tahtelbahir için muhakkak ölümdür. Sonra muhriplerin ve ayrıca kafilenin bacalarından çıkan duman bulutları içinde hedefe nişan alabilmek için tahtelbahir periskopunu suyun sathına sürmesiyle beraber muhripler ve yahut kafilelerki vapurlar tarafından çylenmek tehlikesine uğrar. Tahtelbahirin tarassud için su üstüne periskop çıkarması yerini belli eder. Halbuki periskoptan bakmadan etrafı görmek ve torpil atmak mümkün değildir. Tahtelbahiri mahveden ekseriya periskopunun görülmesidir. Aynı zamanda konvoydaki vapurlar zaman zaman sunî sis yaparak tahtelbahirin hücum anında tarassudunu ve nişan almasını güçleştirirler. Bütün bu müşkülât içinde en mühim mi tahtelbahirin su altında istediği tarafa dönmesinin ağır ve batî oluşudur. Çünkü suyun gösterdiği mukavemet dolayısıyla tahtelbahirin deniz içindeki hareketi su üstündeki kadar seri ve çâlak değildir. Binaenaleyh tahtelbahir kumandanını kala-

balık bir vapur kafilisi içine girmekte teenniye sevkeden ve hattâ bazan hücumdan vâzgeçmesine âmil olan yegâne mahzur budur.

Filhakika İngiliz Bahriye Nazırı Çörçil'in tahtelbahir harbine karşı alınan tedbirlere dair beyanatında nakliye gemilerini kafileler halinde harp gemilerinin himayesi altında sevk etmek meselesi üzerinde ehemmiyetle durması, bu tedbirin fayda ve muhasenatını göstermek içindir. O Çörçil ki Umumi harpte uzun müna-kaşalar neticesinde kabul edilen konvoy sisteminin kıymetini o zaman gene Bahriye Nazırı sıfatıyla idrak etmişti. Şayanı hayrettir ki nakliye vapurları Umumi harpte konvoy sistemi ile tahrik edilmek sayesinde Amerikadan 1.037.160 asker Avrupaya geçirilmiş ve bu muazzam ordunun Alman tahtelbahirlere verdiği kurban ancak 637 kişiden ibaret kalmıştır.

Avrupaya denizlerden ordular nakline şimdi de başlanmıştır. Şu anda Okyanusların muhtelif noktalarında yirmişer, otuzar vapur bir arada etraflarında harp gemilerinin mürekep kuvvetli emniyet çemberleri ve başlarının üstünde tayyareler olduğu halde geceli gündüzlü fırtına, yağmur dinlenmeden Avrupaya doğru seyrediyorlar. Emniyet meselesi Umumi harpten daha sıkı, nakliye gemilerinin sürati hiç şüphe yok ki daha fazla, mücadele silâhları daha müessir olan vapur kafileleri binlerce askeri İngiltere ve Frnsa limanlarına boşaltmağa koşuyorlar. Garp cephesine yığılan milyonlarca muharipten hiç olmazsa birkaç fırkayı Atlantığın derinliklerine gömmek için tahtelbahirler pusuda bekliyorlar. Gelenler ve bekleyenler denizin bin bir meşakkatine mütehammil, sabırlı ve metin gemiciler. Deniz harbi bu. Kara harbine Benzer mi hiç?...

Denizcinin karşısındaki hasım yalnız insan değil ki. Tabiat ta ona düşman. Okyanusun enginlerine dalar tahtelbahirciler, başlıyan sonbahar fırtınalarına göğüs gererken yaklaşan kış kasırgalarını düşünüyorlar. İltiklerine işliyen soğukun, ölüm arıyan buz kütlelerinin karşısında günlerce, haftalarca dolaşarak şikâr arıyacaktı. En az bir ay durmadan dalgalar üstünde sallanacaklar. Büyük fırtınalarda çalkanmaktan kurtulmak için su tabakalarının altına derinlere, karanlık âleme incekler. Yiyecekleri ve makinelerin yakacağı bittigi zaman yurdlarına döcekler sağ kalırlarsa. Tahtelbahircilik hayatı bu. Denizcilğin muhakkak ki en müşkülü, en yıpratıcısıdır.

Harp elbette güçlükler, meşakkatler ve amansız mücadeleler mecmuasıdır. Bu mecmuanın içinde bir tek muvaffakiyet sırrı vardır ki, o da zafere imandır. Her muharip bu imanla çarpışır.

Finlandiyalıların tarihlerine kısa bir bakış

Finlândiyalılar ne zaman hristiyan oldular? İsveçliler ve Ruslarla mücadeleleri

Yazan: Mersin Finlândiya konsolosu Fevzi Yakup Ramazanoğlu

On ikinci asırdan sonra hristiyanlık İsveçe işlemiştir. Bu yeni taassup İsveçlileri Finler üzerine haçlı seferler yapmağa sevketti. Bu hususta ilk teşebbüsü Hanri isminde bir İngiliz papası yaptı. Bir Fin köylüsü tarafından öldürüldü.

İsveçliler ilk haçlı seferlerinde Finlere karşı pek zalimane hareket ettiler. Finlerin ticaret merkezleri olan Sigtuna şehrini ve bütün halkını yok ettiler. Böylece, Finleri hâkimiyetleri altına aldılar. Hristiyanlık âdetince hepsini vafizlediler. O devirde hâkim olan başpapaslar (Turku) şehrinde hükümrân oldular. Bir çokları Almanyada, Pariste yetişmiş rahiblerdi. Naguus ve Tapos gibi başpapaslar üniversiteleri idare ettiler. Bir çoklarının isimleri şehirlere ad kondu. Devrin kültürü kilise kültürü oldu. Zamanla Finlandiya dindar oldu. Mustakil bir papalık tesisine bile çalıştı.

İşte bu devir, Finlerin istiklâl duygularının tekrar uyandığı bir devirdir. Finler hristiyanlığı kabul ettiler. Fakat buna mukabil her yabancı papası da finleştirdiler. Fin ülkesi Fin harsile yaşadı ve daima Fin kaldı.

Haçlı seferlerden sonra İsveçliler idaresine giren Finlandiya bir vilâyet halinde tutuldu. Kral intihaplarına bile aynı hukukla iştirak ederlerdi. On beşinci asırdan sonra Ruslarla İsveçliler arasında muharebeler başladı. Bu muharebelerde Finlandiyalıların mühim rol oynadılar. Çok cesur ve merdce davrandılar, İsveçlileri ehemmiyetli tehlikelerden kurtardılar. Yardımlarda bulundular. Buna karşılık İsveç Kralı üçüncü Jan (1581) de Finlandiyayı bugünkü bayrağı ile büyük dükalık olarak tanıdı. Fakat coğrafi vaziyeti icabı Finlandiya askeri ve iktisadî bakımlardan Rusya ile İsveç arasında kışkıncılığı muclb bir altın top gibi tutuldu.

29 mart (1809) da Rus Çarı birinci Aleksandr Finlandiyayı, kendi dinleri ve alışkın oldukları İsveç kanunları meri olmak üzere daha vâsi bir hürriyetle büyük dükalık yaptı. (Borga) şehrinde bir Diyet meclisi teşkil ettirdi. Buna karşı eşraf, rühban, burjuva ve köylülerden müteşekkıl olan bu meclis birinci Aleksandra sadakat vadetti ve bu vadaımı tuttu. Çar, Finlandiya hakkında neşrettiği beyannamede Finlandiyanın otonomî (Antonmie) ile idare edilen nim müstakil bir millet olarak tanındığını açıkça ifade etti. Fakat bilâhara maiyetinin teşvikine kapılarak sözünde durmadı. Diyet meclisi tekrar açılmadı. Bundan sonra gelen birinci Nikola zamanında aynı muamele devam etti.

Bir buçuk ay içinde Alman tahtelbahir kuvvetinden 17 botun imha edildiğini ajanslar haber verdiler. Bu doğru ise müttetiklerin mücadele kuvvetine bîhakkin güvenilebilir. Gerçi Alman sanayi birkaç ayda düzinelerle tahtelbahir inşasına muktedirdir. Amma tahtelbahirci kolay yetişmez. Elde hakiki bir misal var. Umumi harbin dört yılı içinde Almanyada 300 tahtelbahir yaptı. Bu, her ay 6 tahtelbahir demektir. Bugün tahtelbahir teknelerinin inşası perçin yerine kaynakla yarı müddette temin ediliyor. Materyal mevcut olmak şartıyla şimdiki Alman tezgâhlarının ayda 18 - 20 tahtelbahir meydana çıkaracaklarını kabul edebiliriz. Lâkin cepheye gidecek tahtelbahir mürettebatı değil bir ayda, altı ayda bile güç yetiştir. Binaenaleyh Almanyada Umumi harpte olduğu gibi, iyi tahtelbahircilerini harbin ilk aylarında kaybettikten sonra yeni botlarını acemi ellere tevdi etmek mecburiyetinde kalacaktır.

Demek oluyor ki tahtelbahir zayı-

1853 - 1856 daki Türk - Rus - Kirim muharebesinde Ruslara tâbi olan Finlandiya Türkiyeye muhasım vaziyetinde kaldı. Bu yüzden çok zararlar gördü. O zaman da bugünkü gibi müttetiklerimiz olan İngilizler ve Fransızların donanmaları Helsingfors limanını muhafaza babında yapılmış olan tahkimatını (1855) de tahrib ettiler. Aynı zamanda Finlandiyalıların bir çok gemileri batırıldı.

İkinci Aleksandrın tahta çıkması da bu tarihe tesadüf etti. Bu Çarın zamanında Finlandiyada yeni teşkilât başladı. Diyet meclisi tekrar açıldı ve (1863) den itibaren epeyce bir müddet muntazaman Helsingforsta içtimama devam etti. (1865) de doğrudan doğruya Finlandiya namına sıkke darbedildi. Şimendifeler yapılmaya, sanayi de ilerlemeğe başladı. Bilhassa kâğıdcılık az zamanda çok terakki etti. Halkın okuyup yazmasına pek ziyade ehemmiyet verildi. (1881) de ordu teşkil edildi.

İkinci Aleksandr Finlere fevkalâde iyiliklerde bulundu. İsveç dili yine resmî lisan olarak kalmakla beraber fincenin de aynı derecede tutulmasını emretti. (1863) de Finlandiyaya gittiğinde Finleri İsveçlilerden soğutmak için her ne istedilerse yapmalarına müsaade etti.

Durmayıp çalışan nezih ahlâklı Finler gittikçe ilerlediler, fakat bu seri terakki Rusları hayli kışkırtıyor ve kuşkulandırıyor. Bu inkişafa mâni olmak için vesileler ihdas ve olanca istibdadı tatbik ettiler. Zavallı Finler yıllarca fena halde hırpalandılar, sanki bittiler.

Nihayet, (1914 - 1918) senelerinin büyük harbinde imparatorluk Rusyasının inhilâli üzerine yüzlerce yıldardanberi hasretini çektikleri bugünkü istiklâllerini elde ettiler. (6 birincikânun 1917).

AKŞAM		Abone ücretleri	
	Türkiye	Ecnebi	
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş	
6 AYLIK	750	1450	
3 AYLIK	400	800	
1 AYLIK	150		
Posta ittihadına dahil olmayan ecnebi memlekeler: Seneligi 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.			
Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lazımdır.			
Ramazan 16 — Hızır 177			
S. İmsak	Güneş	Öğle	İkinci Akşam Yatsı
E. 11,37	1,14	6,08	9,39 12,00 1,32
Va. 4,48	6,25	11,58	14,50 17,00 18,02
İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13			

atını yeni inşaatla telâfi mümkün olacaksa da personel ikmali yapılamayacaktır. Tahtelbahir harbinde muvaffakiyet ümidini kran sebeplerden başlıcası budur. Filhakika Courageous tayyare gemisi ile Royal Oak dretnotunu batıran tahtelbahir kumandanları 935 senesindenberi yetiştirilen en az beş senelik meslek erbabıdır. Tahtelbahir zayıatı bir buçuk ayda 17 bot olmak üzere bu kadar seri yükselirse mevcut tecrübeli 70 tahtelbahirin imhası birkaç aylık bir mesele olacak demektir. Bu harpte Alman tahtelbahir zayıatı harbi umumidekine nisbetle iki misli oluyor. Zira umumî harpte yapılan kayıtsız şartsız şiddetli tahtelbahir harbinde İngilizler bir buçuk ayda vasatî 9 tahtelbahir imha edebilmişlerdi.

Şu halde müteakip aylarda müttetiklerin denizlerdeki bîlûmum nakliyatı tahtelbahir hücumlarından büyük endişe duymadan muvaffakiyetle yapabileceğine hükmetmek icap eder.

A. B.

Galatasaray - Vefa,
Fenerbahçe - Beykoz
karşılaşiyor

Çocuklar sabahleyin uyandılar. Bekliyorlardı ki, dadıları gelsin, kendilerini yataktan indirsin.

O esnada içeriki odadan annelerinin sesi işitildi:

— Kediye süt verdiniz mi? Doğurdu.

Aloşa Zizi birbirlerini acaip acaip bakıştılar. Sonra ikisi birden:

— Tekir doğurmuş Tekir doğurmuş! - diye yataktan fırladılar; yalmayak mutfağa koştular.

Kedi, bir gaz sandığının içinde yatıyordu. Yüzünde bariz bir yorgunluk ifadesi vardı. İnce elifli yeşil gözleri ne kadar da sevimliydi. Mesud olduğu belliydi. Ancak saadetini tamamlamak için birşey eksikti: «O...» Neticeyi düşünmeden kendini verirdiği «O...» Yani çocuklarının babası...

Yavrularda babalarını arıyor gibi... Gaz sandığında, analarının altında miyavlıyorlar.

Lloşa Zizi çömeldiler. Nefes bile almadan, alaka ile, uzun uzun seyrettiler. İkisinin de, samimi olarak sevindikleri anlaşılıyor. Öyle ya: Çocukların hayatında umumiyetle hayvanlar, bilhassa kendi evlinden, mesela filanca beyden yahud filanca hanımdan daha enteresan değil midir?

Aloş, gözlerini kocaman kocaman açarak, büyük bir neşeye:

— Ne minimini şeyler! - dedi. - Tıpkı fareye benziyorlar.

Zizi saydı:

— Bir, iki, üç... Üç tane... Demek ki, biri senin, bir benim; üçüncüsünü başkasına veririz...

Tekir, bu esnada:

— Mırrrr, mırrrr, mırrrr... - diye mırıldanıyordu.

İki kardeş, kedinin sırtını sıvazlayarak, altından yavrularının ikisini aldılar; entarilerinin eteğine koydular; yalın ayak, başı kabak:

— Anne, anne! - diye bağırsa bağırsa salona doğru koştular.

Meğer salonda misafir varmış. Hiç tanımadıkları biri...

Anneleri Aloşa Zizi'yi bu kılıkla görünce yabancı misafirin pek sıkıldığını ve onlara çıkıştı.

— İndirin eteklerinizi!... Haydi gidin buradan!... Şimdi size gösteririm...

Çocuklar, korkarak, eteklerini indirdiler. Kedi yavruları yere düştü. Anneleri Aloşa Zizi'yi bir taraftan dışarı sürüp çıkarırken öbür taraftan da hizmetçiye kedi yavrularını işaretledi:

— Atın şu musibetleri! - emrini verdi.

O gün, öyle zamanına kadar, yüzlerini yarkarken, derse çalışırken, çocuklar, hep kedileri düşündüler ve serbes kalır kalmaz doğruca gene mutfağa koştular.

Bu esnada eski kararlarını değiştirmiş, yeni ve katı bir karara gelmiş bulunuyorlardı: Yavrulardan biri kendi odalarında kalacak; ikincisi tavan arasında fareleri tutacak; üçüncüsü de, annesi Tekirin yanında -mürüvvetini görsün diye- bırakılacak.

Fakat yavruları iyiden iyiye tedkik edince Aloş Zizi'ye dedi ki:

— Peki amma bunların gözleri kapalı... Evin önünden geçen şarkılı dilenci gibi hepsi de kör... Nasıl fare tutacaklar?

Zizi, yavrulardan birini aldı. İki kardeş elbirliğiyle, kapalı gözleri açmağa uğraştılar. Lakin ameliyat muvaffakiyetle neticelenmedi.

— Olmuyor... Hele ben babamın yazı odasına gideyim de kâğıd açacağı getireyim.

Aloş, kimseye göstermeden, yavrulardan üçünü de yazı masasının üzerine taşıdı.

Pür faaliyet, çalışıyordu. Lakin, sanki yerden bitirmiş gibi, babası, ansızın başı ucunda belirdi:

— Ne yapıyorsunuz burada?

Aloş, şaşırıldı:

— Babacığım... Kedi yavrusu...

— Şimdi gösteririm ben sana kedi yavrusunu... Seni edepsiz seni... Seni utanmaz seni!.. Berbad ettin, kiretlin kâğıdınımı!

Babası, Aloşu kulağından yakaladı, kapı dışarı etti.

Ve açığı kadına seslendi:

— Buraya bak. Hatice kadın!... Al şu mendebruları...

Aloşa Zizi gene mutfakta buluştular. Oğlan, kıza dedi ki:

— Bunların babası kim?

— Bilmem.

— Babaları yok galiba...

— Öyle olacak... Şunlara bir baba bulalım... Bulalım amma kimi?..

— Atı.

Bu fikre pek sevinildiler.

Derhal kendi odalarına koşarak oyuncak dolabından kuyruğu kopuk, samanları kısmen döktürmüş bir at çıkardılar. Bu atı getirip gaz sandığına koydular.

Artık öyle yemeği zamanı gelmişti. Öyle yemeğini yerken, Zizi'nin etekliği altında bir miyavlama duyuldu. Annesi tarafından yapılan taharriyat üzerine kedi yavrularından biri oradan çıktı.

Mesele kalmamıştı: Çocukların mutfağa girmesi artık yasak edildi. Aşçı kadın Aloşa da, Zizi'yi de içeri bırakmıyor. Bereket çok geçmeden Faruk dayıları geldi de, çocuklar:

— Kuzum, ne olur Faruk dayı? - diye yalvardılar. - Sen şunlara söyleyiver. Madem ki bizi mutfağa bırakmıyorlar, bari kedi ile yavrularını gaz sandığı ile bizim odaya taşınsınlar.

Faruk dayı dalgındı:

— Ha... Peki... Olur. Söylerim. - diye, arkasında köpeği Titina ile yürüdü, geçti.

Koskoca Titina, efendisinin ardı sıra giderken uzun kuyruğıle çocukların yüzüne çarptı; ve - sanki boyları kısa olduğu için kendilerine ehemmiyet vermiyormuş gibi - mağrur mağrur uzaklaştı.

Çocuklar, bu kibirli hallerini bildiklerinden, köpeği hiç mi amma hiç sevmeylerdi. Bununla beraber, Zizi'nin aklına birşey geldi:

— Kedi yavrularına ölü atı baba yapacağımıza Titinayı baba yapsak daha iyi değil mi?

Bu teklif Aloşa da pek mülayim geldi. Artık Titina, nazarlarında o eski fena hayvan değildi. Kuyruğu kopuk ve samanları döktürmüş oyuncak atı sandıktan usulla aşmak üzere mutfağa süzülcekləri sırada, aşçı kadın birdenbire dışarı uğradı.

— Hanımefendi! Faruk beyin köpeği kedi yavrularını yedi. Hanımefendi! - diye bağırdı.

Aloşa Zizi, oldukları yerde put gibi kaldılar. Renkleri sap sarı kesildi. Aşçı kadın, kahkahalar içinde kıvranıyordu:

— Vallahi yedi... billahi yedi...

Çocuklar, ilkönce öyle sandıkları bütün ev halkı bütün insanlar Titinanın bu müthiş cinayeti üzerine isyan edecekler!.. Lakin insanları lıkaydı... Hattâ gülüyorlar bile... Kocaman Titinanın oburluğuna şaşıyorlar... Aloşa Zizi'nin annesi ve babası bile gülüyor...

Canlı köpek, yalanarak ortada doluyor...

Tekir, kuyruğunu germiş; odadan odaya arıyor... Herkesin yüzüne, ayrı ayrı, hazin hazin bakarak miyavlıyor.

...

Haydi çocuklar... Yatmak zamanı geldi... Çocuklar yatağa yattılar.

Fakat uyumadılar. Kediyl, köpeği ve insanları düşündüler.

Nakleden: (Vâ-Nû)

Bugün yapılacak maçlar

Taksim stadı:		
Demirspor - Yıldız	Saat 11	
Topkapı - Süleymaniye	» 13	
Beşiktaş - Hilâl	» 15	
Şeref stadında:		
Alendur - Ortaköy	Saat 11	
Şişli - Beylerbeyi	» 13	
Galatasaray - Vefa	» 15	
Fener stadı:		
Anadolu - Beyoğluspor	Saat 11	
İstanbulspor - Kasımpaşa	» 13	
Fenerbahçe - Beykoz	» 15	

Tefrika No. 112

SEVİLEN KADIN

Nakleden : (Vâ - Nû)

Erkek, garsona kısaca:

— İki dondurma! - emrini verdi.

— Başüstüne, efendim.

Renza, meçhul adamın, kendisine ne sual soracağını merak ediyordu. İçinde büyük bir endişe vardı. Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu.

Cemil de heyecandaydı. Kızının büyüdüğü muhit hakkında şimdi bir fikir edinmişti. Dehşete kapılıyordu.

Birdenbire:

— Evlâdım! - dedi. - Yüreğimin nasıl burkulduğunu kabil değil tasavvur edemezsin... Şimdi anlatacağım ve beni haklı bulacaksınız. Yunanistanın (***) tarafından geliyorum. Burası sizin memleketinizdir, değil mi?

— Evet, fakat daha evvel Ayvalıklı imişiz... Hoş çoktandır Yunanistan'dan da ayrıldık... Şimdi vatandaşlarımız bütün dünya... Serseri yahudiler gibi dolaşıyoruz...

— Babalığım Yani Madonoğlu idi... Vefat etti... Annenizle birlikte sirklerle intisap ettiniz.

— İyi tahkik etmişsiniz.

— Başka birşey daha tedkik ettim. Nüfus kütüklerinde, sizin ve hemşirenizin babaları ayrı ayrı gösteriliyor.

— Süzinin mi?

— Evet... Hakiki hemşireniz midir?

Canbaz kız, içini çekti.

— Bu, aile sırımızdır... Onu da öğrenmenize hayret ediyorum... Hakikaten, Süzi, bulunmuş bir kızdır... Bir hatıra... Amma daima beraber yaşadık... Onu canımdan fazla severim... (Coşkunlukla:) Kardeşiz! Kardeşiz!

Bu cümleler, kalbin derinliğinden geliyordu.

Cambaz kız:

— Yalnız maalesef bir kaç zamanlar ayrı kaldık! - dedikten sonra hemşiresinin Polonyada nasıl bir tarruza uğrayıp ta bileğini kıldığını anlattı: - Tabii o zamandan sonra artık benim mesleğimden ayrılmak mecburiyetinde kaldı; dansöz oldu - diye ilâve etti.

Bu sözleri dinlerken, Cemil, evlâ-

dının çektiği ıztıraplardan dolayı kalbinin sızladığını hissediyordu. Ona bu işkenceleri reva gören meçhul erkeklere diş gıcırdatıyordu.

Kız diyordu ki:

— Ah, bilmezsiniz, nasıl himayesiz, müdafaasız kaldık... Hergün başka bir tehlikeye maruz bulunuyorduk... Canımız, ırzımız, mütevazı malımız durmaksızın tehdit altında... Ne yazık ki, yine de öyledir... Ekseriya haşin talihin elinde zebun kahırız...

Sustu. Hazin hazin gültümsedi.

Cemil:

— Devam ediniz! - dedi.

— İşte, böyle efendim... Başına gelen kaza felâketi, hemşirem için biraz da saadet doğurdu.

— Nasıl?

— Dansözlük şöretini buna med-yundur. Dersler aldı, güzelliği de şüphesiz bunda âmil oldu.

— Ne zamandanberi İstanbulda?

— İki aydır.

— Şimdi nerede oturuyor?

— Vehbi bey isminde birle.

Cemilin gözleri faltaşı gibi açıldı. Önünde eriyen dondurmaya bir yudumda içti. Damarlarını alev kaplamıştı. Tahmin ettiği felâket tahakkuk mu ediyordu?

Kızını bulmuştu.

Fakat ne şerait dahilinde?

LEYLÂ ile MECNUN

Tefrika: No. 102

Yazan: İskender Fahreddin

Beni en muztarip zamanımda teselli eden, beni ninnilerle uyutmağa ve avutmağa çalışan bu minimini kuşlardır

— Ben yanıyorum, Can bey! - diye bağırdı - kafamın içi... damarlarım... her yerim yanıyor. Acaba gençleşiyor muyum? Yoksa ben de Kıys gibi, derisini değiştirerek dünyanın en çirkin ve iğrenç bir mahlûku mu olacağım?

— Ben Kıys'ın nasıl çirkinleştiğini gördüm. Saatler geçtikçe onun yüzüne baka-maz olmuştum. Fakat, şimdi, senin beklenmedik güzelleşiyor; saçların kararıyor; gözlerin karanlıkta ışılayan yıldızlardan daha parlak. Hele şu cılız omuzlarına, sıksa bacaklarına, çarpuk kollarına bir bak. Bir anda nasıl düzeldiler, güzelleştiler.

Abdullah sevinçle bağıırıyordu:

— Gençleşiyorum, Can bey! Güzelleşiyorum, değil mi? Yurduma dönünce sevgilim beni beğenecek... bütün kızlar peşimden koşacak... ben de birçok kimseler gibi sevilleceğim, ben de dünya evine girerek mesud olacağım, değil mi?

— Dünya evine girince mesud olacağımı bilmem, Abdullah! Fakat, yurduma dönünce bütün kızlar seni beğenecekler... peşinden koşacaklar... sevgilim ayağına düşecek. Sen de sevilleceksin! Ve Yirmi yaşında bir delikanlı gibi, daima genç ve dinç kalacaksın!

Abdullah sevincinden bayılmış gibiydi. Can bey bu talihli adamı suyun başından çekti ve sürükleyerek kendi köşesine getirdi. Abdullah'un bir iki gün burada istirahat etmesi lâzımdı.

Abdullah (Ur) dağından ayrılırken..

Üç gün sonra.

Abdullah gençleşmiş, güzelleşmiş, dinç ve gösterişli bir delikanlı olmuştur. Çehresi ayın on dördü kadar parlak ve sevimliydi.

Abdullah kendine geldiği zaman, ilkönce (Can) beyin ayaklarına kapandı:

— Beni saadete ve ebedi gençliğe kavuşturan sensin! Bu iyiliğini ölüncüye kadar unutmuyacağım. Beni yeniden dünyaya getiren tanıdın dilerim, senin de bu sonsuz ıztıraplarını dindirsin. Seni de sevgiline kavuşturursun.

— Bizim birbirimize kavuşmamız mahşere kalmıştır, Abdullah! Biz birbirimizle ancak öbür dünyada buluşacağız. İnsanların sonsuz kın ve iltirası bizi birbirimizden ayırıyor. Leylânın beni sevdiğini babası bildiği halde, aslan ağzına kemik atar gibi, kızım Ömerin koluna attı. Halbuki Leylâ onu yatak odasının eşliğinden içeriye sokmuyor. Böyle olduğu halde Ömer, bugüne kadar -Hattâ belki de Leylâ ölüncüye kadar - onun kapısında bir köpek gibi bekliyecek. Fakat, bundan ne çıkar? Bu bekleyiş sonu mezar değil midir?

Abdullah, Mecnunun sözlerinden çok müteessir oldu:

— Ben kollarımda eskisinden fazla kuvvet hissediyorum. Yurduma dönünce, Leylânın hasımlarile dövüşemey miyim? Leylâyı o canavarların elinden kurtarıp buraya kağırsam, memnun olmaz mıyım?

— Hayır, Abdullah! Hayır. Bu tecrübeyi vaktile yaptık. Leylâ buraya kaçtı. (Yükük kale) ye sığınmıştı. Fakat, bu saadetimiz bir haftadan fazla sürmedi. Mehdinin muhafızları etrafımızı sardılar ve Leylâyı, etten tırnak ayırır gibi, yanından alıp götürdüler. Artık bu korkunç tecrübeyi tekrarlamaya lüzum yoktur. O kendi zindanında benimle beraber yaşıyor. Ben de kendi âleminde onun hayalle yaşamaktayım. Onu her dakika yanımda hissediyorum. Şehirden ve anamın babamın yanından buraya kaçışım, Leylânın hayalle burada başbaşa kalmak içindir.

— O halde sana nasıl bir iyilik yapabilirim?

(Can) beyin gözleri sulandı:

— Yurduna dönünce, benim burada yalnız onu düşündüğümü, yalnız onun aşkile yanıp tutuştuğumu, yalnız onun hayalle

başbaşa kalarak yaşadığını kendisine söylemeni isterim. Senden başka bir iyilik beklemiyorum.

Göğsündeki gömleğin düğmelerinden birini koparıp Abdullaha uzattı:

— Bu düğmeni kendisine verirsən, onu da beni de sevdirmiş olursun! Bundan önce de ona kölem Mansura bir düğme daha göndermişim. Bu, o düğmenin eşidir. Leylâ bunu alırsa, benden mektup almış gibi sevinecektir.

Abdullah düğmeyi alarak koynuna koydu:

— Başka birşey göndermeyecek misiniz? (Can) ayağa kalktı ve ağaçtan kurumuş bir yaprak kopardı:

— Bu sararmış yaprağı da kendisine ver. İşte ben hergün bu yaprak gibi sararıp solmaktayım. Ve nihayet bunun gibi, kayaların arasında kuruyup mahvolacağım saate kadar burada gözyaşı dökecek inliyeceğim.

— Şuracıkta açmış mis kokulu kır çiçeklerinden bir demet yapıp gönderseniz daha çok makbule geçmez mi?

— Hayır. Onlar benim dostlarımdır. Bir demet değil, bir tanesini bile koparamam. Her çiçeğin, insanları gibi, bir eşi vardır. Çiçekleri eşinden ayıranı Tanrım da eşinden ayırır. Onları eşlerinden ayırmağa elim varmaz. Fakat, bu yaprak kurumuş. Ölmüştür. Onun bir mezara ihtiyacı var. Leylânın göğsü ona mezar olabilir.

Abdullah daldan dala konan ve cıvıldaşan küçük kırmızı, sarı kanadlı kuşları gösterdi:

— Şunlardan birini tutsun da Leylâyı göndersen olmaz mı? Hiç olmazsa onunla konuşurken seni hatırlar!

(Can) bey birbirini kovalayan bu güzel ve sevimli mahlûklara hazin hazin baktı:

— Onlar benim gözcülerim, habercilerimdir. Uzaktan bir yabancının geldiğini, yahud bir vahşi hayvanın yanına sokulduğunu ilk önce onlar haber verir. Etraftaki aslanlara bağırırım, imdadıma yetişirler. O sevimli ve fedakar mahlûklara nasıl el uzatabilirim?

— Süri halinde uçan bu kuşlardan bir tanesi eksilirse, bundan kimin haberi olur? Kuşların dili yok ki, şükayet etsin...

— Diliz mahlûk olur mu hiç? Onlar da bizim gibi konuşur, anlaşırlar. Fakat, biz onların dilinden anlamayız. Nasıl bir aile içinden biri kaybolduğu zaman herkes göz yaşı döker ve arkasından matemini tutarsa, onlar da tıpkı insanlar gibi, aralarında biri kaybolduğu zaman hepsi birden çırpınarak ağlaşırlar. Kuşlar bizden daha vefadirlar, Abdullah! Beni, en muztarip bir zamanımda teselli eden, bana şarkılar besteliyen, beni ninnilerle uyutmağa, avutmağa çalışan onlardır. Bu kadar sadık ve vefakar dostlara ben el uzatabilirmiyim? Onlardan birini eşinden nasıl ayırabilirim?

Abdullah söylediklerine pişman olmuştu.

— Sen, gerçek, Tanrının sevgili kulusun, Can bey! Tanrının seni korumasının sebebin şimdi anlıyorum. Leylâyı hediye olarak gönderdiğin şu yaprağı ve gömlek düğmesini kendi elimle ona vereceğim. Benim çabuk döneceğimi sanıyordu. Aradan üç gün geçti. Hakkında kimbilir ne fena hükümler vermiştir. Artık bana müsaade et, yurduma döneyim.

— Haydi, atına bin.. Tanrı yardımcın olsun... Konuştuklarımızı Leylâcığımıza söylemeyi unutma

Abdullah atına binerek Mecnunun yanından ayrıldı.

★

Abdullah çok neşeliydi. Atın üstünde dimdik duruyor, bel ekisi gibi iki büküm olmuyor, dizleri titremiyordu. Yolda giderken bir su birikintisine rasladı. Hayvanına su verirken gözünü suya dikti.. kendini suda gördü:

(Arkası var)

Aman yarabbi...

Dara osabah dostu avukat Ferid ona Vehbinin çapkınlıklarından bahsederken birşeyler gevelemişti. Fakat, Necilenin sevgilisi, zihnini meçhul eden hadiseler arasında fecate pek dikkat edememişti. Şimdi ise felâket bütün çıplaklığıla görünüyordu.

Necilenin kızı, Necilenin kocasına metreslik ediyordu!

Yalnız hususi mahiyette bir hadise değildi bu... Yarın öbür gün muhitte rezalet halinde çalkanacak bir dramdı...

Süzi!... Dansöz Süzi!... Metres Süzi!... Annesinin rakibesi Süzi!... Suzan gibi saf bir kızın hemşiresi, ikiz hemşiresi Süzi!...

Cemilin beyni çatlıyacak gibi oluyordu. Gözleri kararıyordu. Düşmek için sandalyesini biraz daha yana çekti. Duvara dayandı.

Bir kaç dakikadanberi, pastaneye girip çıkan müşteriler fazlalaşmıştı. Tiyatrolar, sinemalar bittiği için pek çok insanlar bir çay, bir kakao içip evlerine öyle gitmek istiyorlardı. Şık çiftler göze çarpıyordu. Bu meyanda bir zengin insanları kafilesi de camelân kapıda belirdi. Ortalarında son derece zarif ve güzel bir kadın vardı. Buna kadın denemezdi. Öyle tazeydi ki, genç kız intihamı bırakıyordu.

Cemil, yanında:

— Süzi! - diye bir ses işitti.

Böyle söyliyken Renza, kalkıp hemşiresinin yanına gitmek istiyordu. Fakat Cemil Aciba onun bu ileri atılışına mâni oldu. Yerine oturturmak için bir hareketle bulundu. Bileğinden tuttu. Şiddetle sıktı.

— Oturun!

Kadın şaşırarak:

— Ne garip adamsınız... Sebebi diye sordu.

Erkek af diledi.

— Rica ederim, kimildamayınız... Sebebini de size anlatırım... Herşeyi öğrenirsiniz... Hattâ sizi görmesinler...

Sesini alçaltarak:

— Demek Süzi bu adamın metresi?

— Evet.

Omuzlarını kaldırarak, lıkaydıhkla:

— Ha onun olmuş, ha başkasının... Bunun ne ehemmiyeti var?... Başka türlü nasıl yaşasın?

— Uzun zamandanberi mi beraberler?

— Bir kaç haftadır.

— Nerede oturuyorlar?

— Tepebaşında.

— Hangi sokakta?

Adres ve numarayı söyledi.

(Arkası var)

Yürüyen, yükselen Türkiye

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Fakat biz, Cumhuriyetin bu kısa zamanda vücuda getirdiği maddi refah, millî servet, medenî ilerleme unsurlarından ziyade, millete temin ettiği manevî yükselme amillerini üstün görüyoruz. Cumhuriyet idaresi, içinde her türlü kin, nifak, taassub ve ihtiras tohumları gizli, suni felsefe akidelerinden münezze, her ferde, bu vatan topraklarında dilediği gibi düşünmek, istediği tarzda çalışmak, endişesiz ve hür yaşamak hakkını tanıyan bir içtimai heyet yarattı. Kendiliğinden hasil olan millî birliği, masumların âhi, zayıfların esareti, kimsesizlerin felâket ızdırabı üstüne kurmak lüzumunu bir an ne duydu, ne düşündü... Hakkı, hürriyeti, müsavatı, en cömert ellerle her akideye, her ırka, her mezhebe dağıttı. Otoriteyi sevgide, disiplini ideale bağlılıkta aradı. Türkiye Cumhuriyetinin, bu asrın dünya tarihinde en şerefli seçiyisi, rejiminin bu esaleti kalacaktır.

Dünya, kasırgalar ortamında yolunu şaşırmış gemiye benziyor. Milletlerin istiklâli, memleketlerin tamamıyeti, mütereddi ve düzensiz bir politika pazarında ucuza satılan metağ hâline girdi. Yarın endişe ile beklemeyen milletler pek azdır. En sağlam sanılan binaların temelleri tâ çibinden sarsıldığı bu beynelmilel anababa gününde, Türkiye Devleti dimdik, dipdiri duruyor. Daha fazlası var: Tehlike ve kargaşalık arttıkça Türkiye'nin kıymet ve itibarı da büyüdü. Kuvvetimiz gibi merdliğimiz Jillere destan oldu. Türkiye, taksime uğramış, yok olmuş, hiçe sayılmış bir devlet iken, Cumhuriyetin bu on altıncı yılında sayılı Büyük Devletler sırasında yer aldı. Harp ateşi ortasında sulh, Türkiye'nin en tabii mahmidir. O derecede ki bu kıyamet fırtınasında, vatanımız bir selâmet kıyısıdır. Burada herkes rahattır, yarın endişesiz bekliyoruz.

Evet, istikbale sarsılmaz bir itimada bakıyoruz. Böyle düşünerek sevindiğimiz bu günde, milletin kalbi, başımızdaki büyük Adama karşı sonsuz sevgi ve muhabbetle dolup taşıyor. İsmet İnönü millî tarihin şan ve şeref sahifesine adını geçirmek için yeni eserler yaratmaya ihtiyacı kalmamış bir kahraman ve bir Devlet adamıdır. Fakat, kader, Ona Atatürkten sonra Türk vatanını, bu badire ortasında selâmet ve saadete erişirmek fırsatını nasib etti. Millet kendisine minnettar kalacaktır.

Necmeddin Sadak

Istanbul, en büyük bayramını kutluyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Merasim programı

Bu sabah İstanbul Vali ve Belediye Reisi B. Lütfi Kırdar saat 9,30 dan itibaren Vilâyette tebrikleri kabul etmeğe başlamıştır. Saat 10,30 dan 10,45 e kadar şehrimizde bulunan konsoloslarla ecnebi devlet mümessilleri Vilâyette tebrikatta bulunacaklardır.

Vali, saat 11 de yanında İstanbul komutanı ve Cumhuriyet Halk Partisi müfettişi olduğu halde büyük resmi geçidin yapılacağı Beyazıt meydanına gelecektir. Vali, halk gruplarının önünden geçerek tebriklerde bulunduktan sonra tribündeki yerini alacaktır. Buradaki merasime istiklâl marşıyla başlanacaktır. Geçid resmîne iştirak eden kıtaat Taksim Cumhuriyet âbidesine çelenk koyma merasiminde bulunmak üzere Beyazıt, Divanyolu, Sultanahmed, Sirkeci, Köprü, Şişhane yokuşu, Tepebaşı güzergâhını takiben Taksime geleceklerdir.

Öğleden sonra Edirnekapi haricindeki şehitlikte de merasim yapılarak aziz şehitlerimizin ruhları taziz edilecektir. Bu gece saat onda Taksim'de yeni yapılan Belediye gazinosunda Vali tarafından büyük bir balo verilecektir. Gece, muazzam fener alayları yapılacaktır.

Cumhuriyet bayramı Başvekilin güzel nutkile başladı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Son bir sene içinde, Türk milletinin geçirdiği büyük imtihanları bir kere hatırlayalım. Vakarla, sükûnla, tarihine yakışan bir tavırla dünya milletlerinin gözü önünde cereyan eden bu imtihanlar kendisinin yeryüzünün medenî, dinamik milletlerinden biri olduğunu bir kere daha isbat etti.

Bu imtihanları geçirirken, Türk milletinin gösterdiği heyecanlı ve asil birlik ve en doğru yolda sükûnetle ve vakarla yürümesi, bugün olduğu gibi istikbalde de iftiharla anılacak bir vakiydir.

Aziz vatandaşlarım,

Dünyanın en buhranlı bir devrinde, bugününden ve yarınından emin, kuvvetli, hakkına güvenen ve birlik içinde yaşayan, ne harici ve ne de dahili bir ızdırabı olmayan bahtiyar bir millet olduğumuzu düşünerek 16 ncı Cumhuriyet yıldönümünü neşe ile geçirmenizi temenni ederim. Bizi, bu arzettiğim şerait altında bu neşeli güne ulaştıran Milli Şefimiz Reisicumhurbaş İsmet İnönü'ne minnet ve şükranlarımızı arzeder ve Cumhuriyetin 16 ncı yıldönümü bayramının başladığını ilân ederim.

Gençlik and içti

Bu nutku, Ulus meydanında toplanan gençliğin içten tezahüratı takib eylemiştir. Merasime, Ankarada toplanmış olan kız, erkek bütün iciler ve kalabalık bir halk kütlesi iştirak eylemiştir. Önlerinde bir bando muzika olduğu halde saat 13,30 da Ulus meydanına gelen icilerden Zafer anıtı etrafında mevzi almalarını müteakib muzika bütün meydanı dolduran halkın, gençliğin iştirakile istiklâl marşını çalmış ve abideye müteaddid çelenkler konmuştur. Genç bir ızi tarafından çalınan bir selâm borusu ile Ebedî Şef Atatürke karşı bir dakika ihtiram vakfesinden sonra gençlik namına hitabelerde bulunularak Türk gençliğinin Cumhuriyet rejimine ve onun en büyük mümessili Milli Şef İnönüye karşı sarsılmaz bağlılık ve saygı duyguları ifade olunmuş, and içilmiştir.

İciler Ulus meydanındaki bu tezahüratı müteakib ve halkın sevgi gösterileri arasında şehrin ana yollarından geçmişlerdir.

Atatürkün heykelleri

Ankara 28 — Zafer âbidesi, Ebedî Şef Atatürkün Halkevi önünde ve Yenışehirdeki heykellerinin kaideleri konulan yüzlerce çelenk ile örtülmüştür.

Ankara Borsası

28 Birinciteğrin 939

ESHAM ve TAHVİLÂT

Sivas - Erzurum I 20.10
Sivas - Erzurum V 20.25

PARA ve ÇEKLER

	Kapanış	En yukarı
1 Sterlin	5.24	—
100 Dolar	130.025	—
100 Frank	2.96875	—
100 Lîret	6.675	—
100 İsviçre Fr.	29.315	—
100 Florin	69.405	—
100 Rayşmark	—	—
100 Belga	21.7875	—
100 Drahm	0.97	—
100 Leva	1.5875	—
100 Çekoslovak Kr	—	—
100 Pezeta	13.1825	—
100 Zloti	—	—
100 Pengo	23.28875	—
100 Ley	0.935	—
100 Dinar	2.495	—
100 Yen	30.745	—
100 İsveç Fr.	31.19	—
100 Ruble	—	—

Çocuk anaları

Babaları!

«Yavruma ne hediye vereceğim..» diye artık düşünmeyiniz. İşte emniyetle seçebileceğiniz güzel hediyeler

Çocuklara Coğrafya

kıraatleri

Yazan: Faik Sabri Duran

50 kuruş

Tarih Öğreniyoruz

Yazan: Ahmet Refik

30 kuruş

Tezvi yeri: AKŞAM matbaası Tel. 20681

Yüzde 20 tenzilat kuponu

Bu kuponu kesiş sipariş mektubunuzla gönderirseniz kitap fiyatlarından yüzde 20 tenzilatla hak kazanırsınız. Sipariş bedelini o suretle hesap ederek gönderiniz!

Silâh ambagosunu refi müttefikler için muvaffakiyettir

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

gemileri için konulan takyidatın gevşetilmesi hususlarıdır. Bu takyidatın hafifletilmesi suretile Amerikan gemileri şimdi Avrupa muntakasına gitmeleri yasak olmakla beraber cenubi Atlas ve Pasifik limanlarına gidebileceklerdir.

Âyan meclisindeki ekseriyetin sebeblerinden biri hükûmetin Birleşik Amerikayı harbe sokmak niyetini katiyen beslemediğine mütereddidler iktâ edebilmiş olmasıdır. Bütün âyan azası harbin haricinde kalmak meselesi üzerinde mutabık bulunmuşlardır. Ekseriyetin üçte ikisi söyledikleri nutuklarda kanun projesi aleyhinde rey verecek olmakla beraber Alman davası lehinde hiç bir semati beslemediklerini ve hitlerizm ile onun temsil ettiği her şeyden nefret ettiklerini açıkça anlatmışlardır.

Esas maddeler

Vaşington 28 (A.A.) — Âyan tarafından kabul edilen bitaraflık kanunu projesinin esas maddeleri şunlardır:

1 — Proje, muhariblere, peşin para ile silâh satılmasına müsaade etmektedir.

2 — Proje, Amerika vapurlarile herhangi tarafa silâh naklini menetmektedir.

3 — Proje, bazı müstesna haller haricinde muharib memleketlere, Amerika vapurlarile erzak ve yolcu naklini menetmektedir.

4 — Muhariblere gönderilecek malzemenin, gönderileceği memleket hükûmetine aidiyeti tahakkuk etmedikçe sevkini menetmektedir.

Üçüncü maddede zikredilen istisnalar, bu maddeye de şâmilidir.

5 — Proje, muharib memleketler tarafından Birleşik Amerikaya esham ihracını da yasak etmektedir.

Londrada büyük sevinç

Londra 28 (A.A.) — Âyan meclisinin kararı bu sabahki gazeteler tarafından hararetle selâmlanmaktadır. Gazeteler haberi muazzam başlıklarla neşrediyorlar.

Daily Express diyor ki:

«Amerika müttefiklere silâh satacak. Rooseveltin bu zaferi, önümüzdeki hafta 300 harp tayyaresinin Amerikadan hareket etmeğe demektir.

Aynı gazetenin Newyork muhabiri de şunu yazmaktadır:

Âyan meclisi bu kararı beklenmedik bir süratle ve ezici bir ekseriyetle vermiştir. Bu, Roosevelt için dehşetli bir zafer ve Almanya için de ağır bir mağlûbiyettir. Ambargonun kaldırılmasının önümüzdeki hafta mebusan meclisinde de kabul edilmesi bekleniyor. Bunun üzerine de Amerikan fabrikaları kendilerine müttefikler tarafından sipariş edilen 6,000 tayyare ile 1000 denizaltı takip gemisini yapabileceklerdir.

Kanadada memnuniyet

Ottawa 28 (A.A.) — Silâh ambargosunun kaldırılmasına dair olan kanun projesinin Amerika âyanı tarafından kabulü Kanadalılar tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Kanadalılar, Amerika menabini imparatorluğa yardım hususunda yakında Kanada menabine inzımam etmeğini kuvvetle ümit etmekteyizler. Kanada, Amerika tayyareleri mübayaasile bilhassa alâkadar bulunmakta ve bu mübayaanın, Büyük Britanyaya hava kuvvetlerini arttırmak imkânını vereceğini düşünmektedir.

Ambargonun kaldırılması Belçikada derin bir tesir yaptı

Briüksel 28 (A.A.) — Âyan meclisinin kararı Belçikada derin bir alâka uyandırmıştır.

İlk intiba şudur ki, bu karar muhasamatın başındanberi kaydedilen en mühim hadisedir ve Roosevelt için şahsî bir muvaffakiyet teşkil eder. Müttefikler gerek maddeten gerek mânen takviye edilmiş oluyorlar.

Fransız gazeteleri kararı memnuniyetle karşılıyor

Paris 28 — Petit Parisien diyor ki: Dün Amerika âyan meclisinin verdiği karar bilfiil ambargonun kaldırılmasını tazammun eder. Bu karardan fiilen müttefikler istifade edeceklerdir.

Exelsior gazetesi diyor ki: Dünyâ karar Amerika efkârında hasil olan değişikliği isbat ve büyük bir ekseriyetle Rooseveltin zaferini teyid ediyor. Âyanın hattı hareketi mürimi irad ediyor ve hükûmâtı veriyor. Esasen Roosevelt de nutkunda şöyle demiştir: Bir milletin hattı hareketinde olduğu gibi fikirlerinde de bitaraf olmasını istemek imkânsızdır.

Aubo gazetesi, Amerika âyanının kararı

Almanlar, hangi yerden taarruz edecekler?

(Baş tarafı 1 nci sahifede)

Almanya ile İsviçre ve Hollanda arasında telefon muhaberelei pek seyrek bir surette yapılabilmektedir. İsviçre ve Hollandadan telefonla muhabere için Almanya yapılmakta olan müracaatlar neticesiz kalmaktadır.

Bazı gazetelerin askeri mütehassıslarına göre Alman taarruzu aynı zamanda Fransa, Hollanda ve İsviçreye karşı yapılacaktır.

Daily Express gazetesinin askeri mütehassısı, Almanyanın İsviçreden ziyade Hollanda yoluile taarruza geçmesini daha muhtemel görüyor.

Nevs Chronicle gazetesinin askeri mütehassısı da Almanların İngiltereye karşı kütile halinde bir bombardıman yapmağa teşebbüs edeceklerini ve bu maksadla Hollandanın bitaraflığına tecavüz edebileceklerini yazıyor.

Daily Mirror gazetesi, İngiliz askerlerinin Garp cephesinde kendilerine tayin edilen yerlerde yerleşerek Alman taarruzunu karşılamaya hazır bulunduklarını kaydediyor. Müttefikin orduları başkumandanlığı bütün ihtimalleri düşünerek icab eden bütün tedbirleri almıştır.

Daily Telegraph gazetesinin Kopenhag muhabiri, Almanyanın pek gizli bir silâh kullanacağı ve tayyarelerden İngilterenin Şark sahiline paraşütlerle asker indireceği iddialarını gülünç bulmaktadır. farzımuhal olarak âzami 300 tayyare ile İngiltereye asker ihracına teşebbüs edilse, bunların paraşütlerle karaya indirebilecekleri kuvvet 4,000 askeri geçemez. Bu kuvvetin derhal imhası İngiliz ordusu için isten bile değildir. Fransız tayyareleri, Rhenanide Alman hatları üzerinde 90 kilometre derinlikte istikşaf uçuşları yapmışlardır.

İngiliz başkumandanı teftişte

Londra 28 — İngiliz başkumandanı general Garp cephesinde ilk hatta mevzi olan İngiliz Highbänder taburunu teftiş etmiştir.

Fransız tebliği

Paris 28 (A.A.) — «28 teşrinievvel sabah tebliği:» Cephenin her tarafında gece sakin geçmiştir.

Paris 28 (A.A.) — 28 teşrinievvel tarihli Fransız akşam tebliği:

Cephenin muhtelif noktalarında keşif müfrezeleri müsademeleri olmuştur.

Denizde karakol gemilerimiz batan bir Alman tahtelbahirine mensub deniz subaylarının cesetlerini toplamışlardır.

Cenubî Almanya üzerinde keşif uçuşları

Londra 28 (A.A.) — İstihbarat Nezareti tebliği ediyor:

Dün gece, Royal Air Force tayyareleri, cenubî Almanyanın bazı muntakalarında keşif uçuşları yapmışlar ve hepsi de üslerine avdet etmişlerdir.

Alman tebliği

Berlin 28 (A.A.) — Yüksek kumanda heyeti bildiriyor:

Garbde Moselle ile Palatina ormanı arasında topçu ateşi son günlerden daha kesif olmuştur. Warndt'ın garbinde hudud muntakasında düşmanın pek büyük olmyan kuvvetlerle yaptığı mevzii bir taarruz geri püskürtülmüştür.

Baltıkta, şimal denizinde ve Atlan-

ti birinci derecede mühim bir hadise olarak alkışlıyor.

İhtilâfın muazzam hedefini ve zaferin âmillerini gözönünde tutanlar, kıymet bilienler ve Amerika müzaheretinin maddi ve manevî ehemmiyetini takdir edenler, yani bütün Fransızlar mezkûr kararı sevinçle karşılar. Bundan böyle Amerika endüstrisinin sonsuz kaynakları Fransa ve İngiltere tarafından kullanılabilir.

Populaire gazetesi de şöyle yazıyor:

Amerika âyan meclisi ambargoyu kaldırmıştır. Bu çok mühim bir hadisedir ve şunu itiraf edelim ki bunu biraz da Alman donanması kumandanı amiral Raeder ile Molotof'a medyunuz. Her ikisi de bizim için çalışmışlardır.

Romada

Roma 28 (A.A.) — Amerika âyanının ambargo hakkındaki kararı Romada hiç bir sürpriz uyandırmamıştır. Âyanın noktai nazarında hasil olan inkişaf burada bu neticeyi tahmin ettiriyordu.

tikte iktisadî harb muvaffakiyetle devam etmektedir.

Deniz cüzütamlarımız tarafından teyid edilen haberlere göre 18 den 25 ilkteşrine kadar ceman 109,370 tonluk 22 vapur batırılmıştır. Bu rakamlara ecnebi menbalarından batırıldığı bildirilen ceman 12,606 tonluk 3 gemiyi de ilâve etmek lâzımdır.

Berlin 28 (A.A.) — Neşredilen bir Alman tebliğinde bildirildiğine göre harbin bidayetindenberi 475,000 tonluk 115 vapur batırılmıştır.

Tebliğde şunlar ilâve edilmektedir: «Tahtelbahirlerimizin üçünden haber almamıştır. Bunların zayı olduklarına hükmolunabilir.»

Bir Alman tayyaresi indirildi

Londra 28 (A.A.) — Bu sabah, bir Alman tayyaresi, bir İngiliz avcı tayyaresi tarafından, Cart Daltkaith'de yere inmeğe icbar edilmiştir. Tayyarede dört kişiden mürekkep mürettebat bulunmakta olup, bunlardan ikisi ölü biri de yaralı idi. Bu tayfa ve sağ salim bulunan pilot Edinburg'a getirilmişlerdir.

80 Alman esiri

Londra 28 (A.A.) — 80 Alman bahriyelisi dün bir İngiliz ticaret gemisi tarafından bir İskoç limanına çıkarılmış ve İskoçyada bir temerküz kampına sevk edilmiştir.

Denizde bulunan Alman cesedleri

Dunkergue 28 (A.A.) — Bir Fransız balıkçı gemisi Dunkergue'e bir Alman zabitanın ve üç Alman bahriyelisinin cesedini getirmiştir. Bunların geçenlerde batırılan bir Alman tahtelbahirine mensup oldukları zannedilmektedir. Sahilde iki cesed daha bulunmuştur.

Bir Alman tahtelbahiri daha tahrib edildi

Paris 28 (A.A.) — Fransız harp gemilerinin dün büyük bir Alman tahtelbahirini batırdıkları yarı resmî bir menbadan bildirilmektedir.

Bir ticaret vapuru daha batırıldı

Londra 28 (A.A.) — «Oltenia» ismindeki Rumen Sarnıç vapuru bir Alman tahtelbahiri tarafından batırılmıştır. Batmadan evvel vapurda bir yangın çıkmıştır. Vapurun 50 kişiden ibaret olan mürettebatının boğulduğu zannedilmektedir.

Alman tayyareleri bomba atamadılar

Londra 28 (A.A.) — Firth of Forth muntakasında bu sabah hava tehlikesi işareti verilmiştir. Alarm, 30 dakika kadar sürmüştür. İşaret verilmenden evvel top sesleri işitilmiş, bulutların arasında pek yükseklerden birkaç tayyare görülmüştür. Tayyareler, hiç bir bomba atmamışlardır.

Nazilerin İngiltereyi istilâ plânı neymiş?

Londra 28 (A.A.) — Müttefiklerin akıllarına birçok ihtimalleri getiren Nazi çekâsının son buluşu, İngilterenin yakında istilâ edileceğine dair verilen haberdır. Söylendiğine göre şimal denizinde maynardan mürekkep iki hat vücade getirilecek ve Alman nakliye gemileri bu hatların arasından emniyetle İngiltereye doğru gidebileceklerdir.

Bir yandan da istihkâm sınıfının hücum kıtaları paraşütlerle İngilterenin üzerine inerek köprüleri, demiryollarını, cephane fabrikalarını vesaireyi tahrib edeceklerdir.

Diğer bir rivayete göre Hitler İngiltereyi tahrib etmek üzere 3,000 bombardıman tayyaresi toplamaktadır.

Askerî münekkidler, bunların perli masalı olduğunu söylemekte ve şunları ilâve etmektedirler:

«İngiltereye karşı yapılacak akınların müessir olabilmesi için ileri hava üsleri mevcut olması lâzımdır. Avcı tayyareleri için İngiltere ile Almanya arasındaki mesafe pek uzundur. Avcı tayyarelerinin himayesinde hareket etmeyen bombardıman tayyareleri ise müdafaasız birer silâhtan başka bir şey değildir. Esasen Almanların Hollandayı istilâ edecekleri bu mülahazaya binaen ısrarla söylenmektedir.

1

Lira ile bir kıravat alabilirsiniz!
Lira ile sinemaya gidebilirsiniz!
Lira ile taksiye binebilirsiniz!...

Fakat 1 lira ile

"MİLLÎ PİYANGO,, dan

Alacağınız bir onda bir bilet size:

8000

10000

15000

Liralık ikramiyeleri kazandırabilir

PETROL
NİZAM Saç Bakımı
Güzelliğin en birinci şartıdır.

Satılık otomobil

Azimet dolayısıyla iyi vaziyette yeni model aerodinamik küçük bir fiat otomobili 480 liraya satılıktır. Fiat garajı sahibi bay Galip'e müracaat.

Osmanlı Bankasından
— İLÂN —

Osmanlı bankası Galata idare merkezile Yenicami, Beyoğlu şubeleri veznelerle kiralık kasa daireleri, 1 Sontegrin 939 çarşamba gününden itibaren diğer bir iş'ara kadar aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaklardır:

Veze saatleri:

Saat 9,30 dan saat 15 e kadar...
Adi günler.

Saat 9,30 dan saat 11,30 a kadar...
Cumartesi günleri.

Kiralık kasa dairesi saatleri:

Saat 9 dan saat 16,30 a kadar...
Adi günler.

Saat 9 dan saat 12,45 e kadar...
Cumartesi günleri.

Askerlik İşleri**Eminönü askerlik şubesinden**

Yüksek ehliyetnamelilerin şubede toplanma günü 31/1.Tes./939 salı günüdür. Mektebe kayıt kabul muamelesi 1/2.Tes./939 çarşamba günüdür. Bu tarihte şubeye müracaat edecek yüksek ehliyetli kısa hizmetliler nüfus cüzdanı, ehliyetname, ve okul diploması ve yahut (vesikalarile) şubeye gelmeleri bu tarihten sonra gelenlerin müracaatları kabul edilmeyeceği gibi haklarında kanunî muamele tatbik edilecektir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. den:

Müessesemiz, İstanbul, Beyoğlu, Galata, Beyazıt, Kadıköy, Üsküdar şube ve ajanları şişelerinin 1 teşrinisani 1939 tarihinden itibaren sabah 9,30 dan akşam 16 ya kadar ve müstemirren açık olacağını muhterem müşterilerine bildirir. Cumartesi günleri için işe saatlerimiz 9,30 - 11,30 olacaktır.

Dr. Hafız Cemal
Lokmanhokim

Dahiliye mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri Pazar hariç her gün
2,5-6 Salı, Cumartesi 9,5-12 fukaraya
T. 22398

RADYOLİ

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dışlerinizi fırçalayınız.

Ziraat Vekâletinden

Pulluk, Diskharo ve mibzer alınacak

Zirai Kombinalar ihtiyacı için kapalı zarf usulü 30 adet mibzer, 15 adet 5 Diskli 15 adet 6 Diskli pullukla 30 adet Diskharo satın alınacaktır.
1 — Mibzerin beherine 675, 5 Diskli pulluğun beherine 600, 6 Diskli pulluğun beherine 750 ve Diskharonun beherine 350 lira kıymet tahmin edilmiştir.
2 — İhale 14 birincikanun perşembe günü saat 15 de Ziraat Vekâleti binasında müteşkil satın alma komisyonunda yapılacaktır.
3 — 30 adet mibzer için 1519 lira, 15 adet 5 Diskli pulluk için 675, 15 adet 6 Diskli pulluk için 844 ve 30 adet Diskharo için 788 lira muvakkat teminat verilecektir.
4 — Bu makinelere aid idari ve fenni şartnameler zirai kombinalar müdürlüğünden parasız olarak verilir.
5 — İsteklilerin kapalı zarflarını 14 Birincikanun perşembe saat 14 e kadar komisyonaya vermeleri ve saat 15 de 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalarla birlikte komisyonada hazır bulunmaları. *7906s

Kadıköy ikinci sulh hukuk hakimliğinden

Kadıköyünde Osmanağa mahallesinin Aziziye sokağında eski 51 mükerrer yeni 77 No. lu hanede mukim İken ölen ve terakesine hakimliğimizce el konulan müteveffiyeye Fotikanın mezkûr evdeki oğlu Vasîl ile iştirak hakkında mülkiyet olmak üzere 80/120 hissenin ölü Fotikaya ait kısmının satılmasına karar verilmiştir.

- 1 — Mezkûr ahşap hanenin tamamına ehil yukuf marifetile 2000 lira kıymet konulmuştur.
- 2 — Birinci arttırması 28/11/939 salı günü saat 9 ile 11,30 za kadar yapılacak o gün kıymetinin dörtte üçünü bulmadığı surette en son arttırmanın taahhüdü üzerinde baki kalmak şartile ikinci arttırma 13/12/939 çarşamba günü aynı saatlerde icra olunacaktır.
- 3 — Talip olanların kıymeti muhammeninin % 7,5 nisbetinde pey akçası veya hut milli bir bankanın mektubu ile müracaat etmesi lazımdır.
- 4 — Müterakim vergiler % 1 kanunî harç satış bedelinden çıkarılacak rusumu telâliye 20 senelik taviz bedeli ihale pulu intikal masrafları müşterisine aid olacaktır.
- 5 — İhaleli üstüne yapılan zat bedeli müzayedeyi yedi gün zarfında mahkeme kasasına tevdi edilecektir. Aksi halde ihale fesh olunup bundan müteveffil zarar ve ziyan ondan tazmin edilecektir.
- 6 — Müzayedede âleni ve herkese açıktır.
- 7 — İpotek sahibi alacaklılarla diğer alacaklıların gayri menkul üzerindeki haklarının hususile faiz ve masrafa dahil olan iddialarına evrakı müşbitlerle 20 gün içinde mahkememize bildirmeleri lazımdır. Aksi halde hakları tapu sicillerile sabit olmadıkça satış bedelinden ari kılacaklardır. Bu mecburiyet irtifak hak sahiplerine de şamilidir.
- 8 — Talip olanların yukarıda yazılı gün ve saatlerde mahkememizde bulunmaları ilân olunur. (8882)

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İstanbul şubesinden

Bay Ahmet Vefik adına yazılı D sınıfından birlik 31102 ve 31103 numaralı iki adet bankamız hisse senedi kaybedilmiş olduğundan artık hükmü kalmadığı ve sahibine başka numaralı yeni senet verileceği bildirilir. (8975)

Deniz inşaiye mühendisi aranıyor

Devlet Limanları işletme umum müdürlüğünden:

- 1 — Devlet limanları umum müdürlüğü İzmir şubesi emrinde çalıştırılmak üzere bir deniz inşaiye mühendisi alınacaktır.
- 2 — İsteklilerin aşağıda yazılı vesikalarile idareimize müracaat etmeleri ilân olunur.
A — Diploma
B — Şimdiye kadar çalıştığı yerlerden alınan vesikalar.
C — Fotoğraflı bir istida. (8944)

Mütenasip bir Endam

Roussel Korseleri (Gaine) ve Korseleri vüdu sıkımsız "tenesöb" olanı eder. Sevimliliğe hâsıl gelmek için vüdu yumuşatır ve inceltir. Fiyatlar: Kamerler 6 İrreden, Korseler (Gaine) sütyanla beraber 25 İrreden ilibaren. Satış yerleri yalnızca J. Roussel Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tüne meydanı 12 No. lu 1. kat
Muayene saati her gün 12.00-1.00
40 Nolu tarifiyle isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilat.

APIKOĞLU
NAMLİ TÜRK
SUCUKLARINI
HER YERDE ARAYINIZ
TAKLİTLERDEN SAKININIZ
TEL 24340

ZAYİ MÜHÜR — Çatalca kazası Boyalık nahiyesi Arnavutköy heyeti ihtiyariyesinden Hüseyin oğlu Abdullah usta 20-10-939 tarihinde tatbik imza mühürümü zayı ettim, yenisini alacağumdan eskisinin hükmü kalmamıştır.

ZAYİ — 1325 yılında Topkapı merkez rüstiyesinden aldığım vesikayı kaybettim. Yenisini alacağumdan eskisinin değeri yoktur. 6 numarada mukayyed Sadık oğlu Ali Necati Sancaktar

Satılık köşk ve bağ

Pendikte İstasyona beş dakika mesafede 16 dönüm ve 6 dönüm bağ içinde köşk, kuyusu, dolabı, şose üzerinde fevkalâde manzaralı (4000) liraya satılıktır. Kadıköy Yoğurtçu caddesi Misk sokak No. 16 ya müracaat.

Avrupa ve Amerikada bile pek büyük şöret kazanan

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

Ticaretaneleri, pazar günleri açıktır.

Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy, Emsalsiz Kaymaklı lokum ve kestane şekeri Ramazan şerif müzasebetile gayet lezzetli baklavalar ve fevkalâde tulumba ve muhtelif tatlılar.

KUŞ TÜYÜ Yastık, Yatak, Yorganları

Dünyada en iyi istirahat vasıtasıdır.

Kuş tüyü yastık, yatak, yorganlarını kullananlar bunu her zaman takdir ederler. (1) liraya alacağınız bir kuş tüyü yastık bunu isbata kâfidir. Flatlarda tenzilât yapılmıştır. Kuş tüyü kumaşlarının her çeşitleri vardır. Fabrika ve satış yeri: Çakmakçılarda sandalyacılar sokak kuş tüyü fabrikası. Telefon: 23027

Memleketimizin en kıymetli san'atkarı

MÜNİR NUREDDİN'in
"ALLAHIN CENNETİ,,

Filminde okunmuş olduğu

270914 No. - AŞKIN SESİ 1 inci

270915 No. - Aşkın ıstırası 2 nci

270916 No. - Deli gönül 1 inci

ODEON

ŞARKILARI

Plâklarında

Satışa çıkarılmıştır.

KANZUK
ÖKSÜRÜK ŞURUBU

«Sirop Pectoral»

Eski ve yeni bütün öksürükleri geçirir, balgam söktürür, bronşları temizler, nezle ve gripten korur, göğüsleri zayıf olanlara bilhassa şayanı tavsiyedir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu İstanbul

Lüks Mobilya Evi**D. DİLLİYANİ**

Fabrikamızdan çıkan her cins ve Modern Mobilyalar
mağazamızda bulunur.

BİR ZİYARET MENFAATİNİZ İCABIDIR.

Beyoğlu Meşrutiyet caddesi 189/1 Pemapas otelinin karşısında

DETA

DEMİR ve TAHTA FABRİKALARI T. A. Ş.

Merkezi: Ankara, Selânik caddesi Arda apartmanı

Fabrika adresi: Deta - Adapazarı

Soba, Poyra, Etüv, Her nevi araba

ve yedek aksamı ile kereste kurutma hususunda mütehasstır. Bilûmum
döküm, demir ve tahta işleri yapılır.

BUKET

Çalgılı kahve, Pastane ve Lokantası
İstiklâl caddesinde, pek yakında açılıyor.

MÜJDE!

Asrımızın en süratli yazı usulünü öğrenmekle istikbalinizi temin ediniz.

Asrı Daktilo Dersevi

SABİK UNDERWOOD

Meghur «Amerikan sistemi» ile şöret bulmuş Türkiye'nin en eski daktilo mektebi olup on senelik mütemadi çalışmasında müesseselerin en iyi daktilolarını yetiştirmiştir.

REMINGTON makineleriyle bayan Suzan Behar idaresinde yapılan kurslarımıza devam ediniz. Dört ay gibi kısa bir zamanda Kültür Direktörlüğü tarafından tasdik edilmiş diplomalar teslim olunur.

Adres: Galata Tüneli yanında Mertebani sokak Yakut han numara 1

Gümrük muhafaza Genel komutanlığı İstanbul
levazım amirliği satınalma komisyonundan

- 1 — Muhafaza deniz teşkilâtından 49 sayılı motöre pazarlıkla yaptırılacak big adet grankin 31/10/939 salı günü saat 11 de pazarlıkla ihalesi yapılacaktır.
- 2 — Tasarlanmış tutarı 172 lira ilk teminatı da 13 liradır. Evsaf ve şartnamesi komisyondadır. Görülebilir.
- 3 — İsteklilerin kanunî vesika ve ilk teminat makbuzaları Galata Rıhtım caddesi Alemdar han ikinci kattaki komisyona gelmeleri. (8942)

350 yi mütecaviz altın madalya ve zafer nisanlarıyla büyük mükâfat, birincilikle diplomalar kazanan

LİMON ÇİÇEKLERİ HASAN KOLONYASININ

Benzerine Avrupa medeniyetinde bile tesadüf edilemez. Hastalara hayat ve şifa veren, sinirleri teskin eden, ruhî ıstıabları azaltan bu meşhur kolonyaya ecnebiler bile tapıyor, hayran ve meftun memleketlerine hediye olarak gönderiyorlar. Denebilir ki İngiltere, Fransa ve bütün yüksek milletlerin kolonyalarına faiktir.

Limon çiçekleri **NESRİN** kolonya ve losyonları **HASAN**ın yavrusudur

Piyasada Nesrin ayarında nefis ve ucuz kolonya ve losyon bulmak mümkün değildir. Şipr, Fujer, Leylak, Beş bahar Çiçeği kokuları herkesi hayran bırakmaktadır. Her bir damla bir çiçek bahçesidir.

HASAN DEPOSU YENİ ADRESİ: BAĞÇEKAPI Beyoğlu tramvay durağı karşısında
Yalı köşkü caddesi No. 6 - 8

FOSFARSOL

Kan, Kuvvet, İştihâ şurubu

Sihhat Vekâletinin resmi müşadesini halzdir: Her eczanede bulunur.

FOSFARSOL, kanın en hayati kısmı olan kırmızı yuvarlacıkları tazeliyerek çoğaltır. Tatlı iştah temin eder. Vücuda devamlı gençlik, dinçlik verir. Sinirleri canlandırarak asabi buhranları, uykusuzluğu giderir. Muannit inkıbazlarda, barsak tembelliğinde, tifo, grip, zatürreeye, sıtma nekahatlerinde, bel gevşekliği ve ademi iktidarda ve kilo almakta şayanı hayret faideler temin eder.

FOSFARSOL'un: Diğer bütün kuvvet şuruplarından üstünlüğü: DEVAMLİ BİR SURETTE KAN, KUVVET, İŞTİHA TEMİN ETMESİ ve ilk kullananlarda bile tesirini derhal göstermesidir.

PHILCO
Radyolarını
tercih ederseniz:

Verdiğiniz
paranın

2 misli kıymetinde
bir Radyo almış olursunuz...

Göz ayarından başka 11 lâmbalı

PHILCO

ayarı bozulmaz 2770 - TROPİK modeli
En mükemmel radyo ahizesidir. Fen bakımından diğer markaların
hepsinden iki sene ileridedir.

Dünyanın en mühim radyo fabrikası olan Filadelfyada
PHILCO RADYO AND TELEVISION CORP. mamulâtıdır

TÜRKİYE ÜNÜM MÜMESSİLİ

HELİOS MÜESSESATI, GALATA - İSTANBUL
P.H. 1400, TELEF. 44616

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma
Nevralji, Kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

Sahibi: Necmeddin Sadak

Umumi neşriyat müdürü: Sevkete Rade
Akşam Matbaası

Parasız Diş bakımı

Cumartesi, salı günleri S. 13 den 15 e
kadar diş çıkarmak ve teşhis fukaraya
meccanendir. Diş röntgen filminden de
yarı ücret alınır.

Ankara caddesi: Semihlütfl apartı-
man No. 149 Diş tabibi: Cevdet Germeyen

DIYARBAKIR

URAS PALAS

Diyarbakırın en güzel ve en kon-
forlu otelidir. Sayın müşterileri-
mizin bütün istirahatlerini temin
edecek tarzda yeni inşa edilmiştir.

BAŞ, DIŞ ağrılarını, ROMATİZMA
sancılarını, SİNİR rahatsızlıklarını
DERHAL geçirir. GRİP,
NEZLE ve SOĞUK
ALGINLIĞINA karşı müessir ilaçtır.
İcabında günde 1-3 kaşe alınır.
Her eczanede bulunur.
Sihhat Vekâletinin ruhsatını halzdir.

KAŞE

DERMAN

DEMAG

MOTORLU KOMPRESÖRLERİ

Rasyonel tarzda çalışan işletmeler için
Pratik, Kolayca hareket eden muzay-
yak hava generatorlarıdır.

DEMAG muzayyak hava avadanlık-
ları sağlam, fakat kullanması kolay ve
istimale daima hazırırlar. Teklif ve

Prospektüs talep ediniz.

Türkiye için mümessili:

KRAFT ve OSTROWSKY

Sahibi: FRED. W. KRAFT

İstanbul — Galata, Karamustafa sokak No. 36 Marmara Han Posta kutusu
No. 1216

Daima büyük ikramiyeleri vermekle
şöhret kazanan

Nimet Gışesi Sahibi

Nimet Abla

Büyük Cumhuriyet Bayramınızı candan kutlular.